

Legislació i gestió documental en els arxius dels museus*

José Luis Martínez-Alonso Camps

Lletrat de la Secretaria de la Diputació de Barcelona

Vocal de la CNATD, en representació del Consell de Col·legis de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Catalunya

Professor associat de la Universitat de Barcelona

1. El document i la seva configuració legal

1.1. Concepte i configuració del document

El punt de partida per a la reflexió jurídica sobre el document el constitueix les dues definicions donades per la Norma ISAD(G); la més genèrica és "*informació enregistrada amb independència del suport o de les seves característiques*" i, l'específica del document d'arxiu, "*informació enregistrada, amb independència del suport o de les seves característiques físiques i intel·lectuals, produïda o rebuda i conservada per una organització o una persona en el desenvolupament de les seves activitats*"¹.

L'anàlisi dels *elements més significatius* del document ens distingeix els següents:

- La *forma*, tot diferenciant entre el *contingut textual* i el *suport material* i on destaca l'evolució d'aquest (des de les primeres pintures, passant pels gravats en argila o bronze i pel pergamí, fins arribar al paper i, en els nostres dies, als suports d'emmagatzematge electrònic, magnètic i òptic), i en el benentès que serà la conjunció del contingut i el suport allò que realment constitueix un document².
- La *validesa*, o capacitat del document per produir els efectes volguts, que es vincula amb les característiques de *genuïtat* (pròpia de

* El present treball té el seu origen en la ponència que fou presentada en la Jornada *La gestió documental i l'arxiu dels museus*, organitzada pel Museu Marítim de Barcelona, amb la col·laboració de l'Associació d'Arxivers de Catalunya i l'Associació de Museòlegs de Catalunya, i que va tenir lloc el 22 d'octubre de 2003.

la font que l'expedí), *originalitat* (que s'identifica amb el seu creador), *autenticitat* (com a element que permet constatar-ne l'autoria i el moment de la seva creació) i la *veracitat* (referida fonamentalment a un contingut que no altera la realitat).

- La *funció*, que pot ser *primària*, perquè el document compleix amb la finalitat o l'objecte per als quals va ser produït, o *secundària* o *adquirida*, en la mesura que té un valor testimonial, informatiu o històric.

Altres característiques resulten especialment rellevants en la consideració jurídica del document. Així, la *fehaença*, que és una qualitat que atribueix algú, amb autoritat subjectiva o competència funcional (un funcionari públic o un notari, per exemple), i que garanteix l'autenticitat del document o la seva conformitat amb l'original. O la *naturalesa privada* o *pública*, que depèn de l'acte jurídic que es recull en el document, de la condició de les persones que intervinguin en la incorporació del missatge o d'altres causes, com ara la declaració per la llei³.

Ja de ple en l'àmbit de l'arxivística, té també una incidència remarkable en la vessant juridicoadministrativa de la gestió documental l'aplicació dels denominats *valors documentals*. Com és conegut, es tracta d'uns criteris que, tradicionalment, s'utilitzen per a l'avaluació de documents i permeten l'anàlisi de les seves sèries i tipologies⁴. Mantenen una connexió amb la funció vista abans, per bé que acaben tenint una entitat pròpia. En síntesi, es distingeix entre:

- a) *Valors primaris*, que intrínsecament responen als motius pels quals es creà el document, i que són susceptibles de subdividir-se en:
 - *Valor administratiu*, lligat al seu origen i que es manté mentre el document o l'expedient que l'incorpora siguin necessaris en el marc del procediment administratiu en el qual s'ha generat.
 - *Valor legal*, referit al fet que els documents poden servir d'element de prova de drets de particulars o persones jurídiques, públiques o privades, en el marc de procediments administratius o processos jurisdiccionals.
 - *Valor fiscal*, connectat directament amb la funció de recaptació d'ingressos per l'Administració pública, per bé que també inclou l'àmbit de la despesa pública, on destaca especialment l'activitat subvencionadora.
 - *Valor científic i tecnològic*, susceptible de recollir determinats documents que inclouen dades tècniques com a resultat de la recerca aplicada.
- b) *Valors secundaris*, que són els que resulten dels usos historicoculturals, els quals atribueixen als documents:
 - *Valor testimonial*, pel fet que aporten informacions rellevants respecte d'un organisme (sobre les seves estructures i procediments o les polítiques que han implementat).

- *Valor informatiu o històric*, per tal com el contingut o el missatge que incorpora el document poden ajudar a reconstruir el passat de persones, òrgans, institucions o la col·lectivitat.

1.2. Definició i configuració legal

Una vegada fetes les primeres consideracions sobre el document, aprofundiré en l'anàlisi de la normativa que el regula. En rigor s'ha de dir que la legislació no n'efectua un tractament unívoc. Això no ens ha d'estranyar, ja que obeeix, en cada cas, a la finalitat de la norma respectiva que regula la funció atribuïda al mateix document. En el present article, s'examinarà la legislació cultural, per bé que també es farà un esment a altres textos jurídicopúblics.

1.2.1. *Perspectiva cultural*

Ja la Constitució (CE) considera la *cultura* com un àmbit comú en el qual exerceixen les seves competències els poders:

- *central o general* de l'Estat (CE, 149.2):

"Sin perjuicio de las competencias que podrán asumir las Comunidades Autónomas, el Estado considerará el servicio de la cultura como deber y atribución esencial y facilitará la comunicación cultural entre las Comunidades Autónomas, de acuerdo con ellas".

- i els *autonòmics* (CE, 148.1):

"Las Comunidades Autónomas podrán asumir competencias en las siguientes materias: [...] 17ª. El fomento de la cultura [...]".

Aquesta consideració s'estén als estatuts d'autonomia i, en el cas de Catalunya, es preveu (EAC, 9.4):

"La Generalitat de Catalunya té competència exclusiva sobre les matèries següents [...] 4. cultura [...]".

Al seu torn, la legislació *local* atribueix competències en aquest àmbit. I així:

- la L 7/1985, de 2.4, *reguladora de les bases del règim local*, disposa:

"El municipio ejercerá en todo caso, competencias, en los términos de la legislación del Estado y de las Comunidades Autónomas, en las"

siguientes materias: [...] m) Actividades o instalaciones culturales [...]" (art. 25.2).

- el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, aprovat pel decret legislatiu 2/2003, de 28.4 (TRLCat/2003), prescriu:

"El municipio té competències pròpies en les matèries següents: [...] n) Les activitats i les instal·lacions culturals [...]" (art. 66.3).

És per tot això que en l'àmbit de la cultura s'ha de parlar d'una *concurrència de competències i de poders* (Sentències del Tribunal Constitucional/STC núms. 49/1984, de 5.4, Fonament Jurídic-FJ 6è, i 157/1985, de 15.11, FJ 4t).

A partir d'aquí, la *funcionalitat jurídica del document* en la vessant cultural es projecta, entre altres, en els tres àmbits que analitzem: el patrimoni historicoartístic i cultural, els arxius i els museus. Els títols competencials respectius es recullen a:

- per al *poder central o general* de l'Estat, a la CE, 149.1.28:

"Defensa del patrimonio cultural, artístico y monumental español contra la exportación y la expoliación; museos, bibliotecas y archivos de titularidad estatal, sin perjuicio de su gestión por parte de las Comunidades Autónomas";

- per als *poders autonòmics*, amb caràcter general a la CE, 148.1.15 ("*museos*"), i per a Catalunya a l'EAC, 9.5 ("*patrimoni històric i artístic*") i 9.6:

"Arxius, biblioteques, museus, hemeroteques i altres centres de dipòsit cultural que no siguin de titularitat estatal";

- per als *poders locals*, a la L 7/1985, art. 25.2: e ("*patrimoni històrico-artístic*"), i a Catalunya al TRLCat/2003, arts. 66.2.e ("*patrimoni historicoartístic*") i 71.1.h (activitats complementàries relatives a "*els arxius*" i "*els museus*").

L'articulació d'aquests títols competencials no ha estat pacífica, en part per la pròpia dificultat de diferenciar les competències i en part per la *connexió inherent* de les matèries, com es desprèn de la jurisprudència del mateix Tribunal Constitucional (STC 103/1988, de 8.6 i 17/1991, de 31.1).

Una vegada fixats aquests antecedents es poden passar a comentar les *definicions de document* que ofereix la legislació cultural.

a) La *Llei estatal 16/1985*, de 25.6, del "*patrimonio histórico español*", en dóna la següent (49.1):

"Se entiende por documento, a los efectos de la presente Ley, toda expresión en lenguaje natural o convencional y cualquier otra expresión gráfica, sonora o en imagen, recogidas en cualquier tipo de soporte material, incluso los soportes informáticos. Se excluyen los ejemplares no originales de ediciones".

El fet d'incloure definicions als textos legals constitueix una novetat de les darreres dècades, que obeeix a l'influx del dret comunitari, en el qual és pràctica comuna⁵.

b) La *Llei catalana 9/1993*, de 30.9, del "*patrimoni cultural català*" prescriu el següent (19.1):

"Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per document tota expressió en llenguatge oral, escrit, d'imatges o de sons, natural o codificat, recollida en qualsevol mena de suport material, i qualsevol altra expressió gràfica que constitueixi un testimoni de les funcions i les activitats socials de l'home i dels grups humans, amb exclusió de les obres d'investigació o de creació".

1.2.2. Perspectiva jurídicopública

a) Normativa de l'Estat espanyol

La legislació jurídicopública estatal de caràcter general no ofereix una definició de document i és bastant freqüent que en els tractats de dret administratiu es recorri a la que ofereix l'article 49.1 de la L 16/1985, que s'ha transcrit abans. Això a banda, el cert és que la referència als *documents* és profusa a la L 30/1992, de 26.11, de *règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú*. Molt resumidament, l'apel·lació als documents en aquesta llei es conté, bàsicament, en relació amb:

- L'accés, tot diferenciant el relatiu a documents integrants d'un expedient corresponent a un *procediment acabat* (art. 37.1) dels que continguin dades referents a la *intimitat de les persones* (37.2) i als de *caràcter nominatiu* (37.3)⁶.
- Les condicions materials i les conseqüències de l'*exercici del dret a l'accés*: en termes de proporcionalitat (37.7), i que inclou el dret a obtenir, amb pagament previ, si així està establert, còpies o certificats de documents (35.a i 37.8).
- El dret a obtenir *còpia segellada dels documents* que es presentin als registres, amb retorn de l'original, o de la còpia en el cas que hagi d'aportar-se al procediment el mateix original (37.c).

- La validesa i l'eficàcia dels *documents electrònics*, al respecte de les quals es preveu:

"Los documentos emitidos, cualquiera que sea su soporte, por medios electrónicos, informáticos o telemáticos por las Administraciones Públicas, o los que éstas emitan como copias de originales almacenados por estos mismos medios, gozarán de la validez y eficacia de documento original siempre que quede garantizada su autenticidad, integridad y conservación y, en su caso, la recepción por el interesado, así como el cumplimiento de las garantías y requisitos exigidos por ésta u otras Leyes" (45.5).

- La validesa i l'eficàcia de documents i còpies, que són objecte de les prescripcions següents (46):

"1. Cada Administración Pública determinará reglamentariamente los órganos que tengan atribuidas las competencias de expedición de copias auténticas de documentos públicos o privados.

2. Las copias de cualesquiera documentos públicos gozarán de la misma validez y eficacia que éstos siempre que exista constancia de que sean auténticas.

3. Las copias de documentos privados tendrán validez y eficacia, exclusivamente en el ámbito de la actividad de las Administraciones Públicas, siempre que su autenticidad haya sido comprobada.

4. Tienen la consideración de documento público administrativo los documentos válidamente emitidos por los órganos de las Administraciones Públicas" .

Les previsions de la L 30/1992 han estat objecte de desplegament, del qual interessa destacar els textos normatius següents:

- Sobre el *document electrònic*, el RD 263/1996, de 16.2, de *regulació de la utilització de tècniques electròniques, informàtiques i telemàtiques per l'Administració General de l'Estat* i el RD 209/2003, de 21.2, *pel qual es regulen els registres i les notificacions telemàtiques, com també la utilització de mitjans telemàtics per a la substitució de l'aportació de certificats pels ciutadans*⁷.
- Sobre *altres aspectes relatius als documents*, en l'àmbit de l'*Administració General de l'Estat*, el RD 7772/1999, de 7.5, *pel qual es regula la presentació de sol·licituds, escrits i comunicacions, l'expedició de còpies de documents i devolució dels originals i el règim de les oficines de registre.*

b) Normativa comunitària

En contrast amb els drets dels Estats membres, el dret comunitari té una llarga tradició en la potenciació del dret a la informació. En el vessant documental s'han de ressenyar els textos següents:

- *Decisió del Consell de 29.11.2001 (2001/840/CE), sobre disposicions específiques relatives a l'accés del públic als documents del Consell, la qual deroga les decisions 93/731/CE, 2000/23/CE i 2001/320/CE.*
- *Decisió de la Comissió de 5.12.2001 (2001/937/CE, CECA, Euratom), sobre disposicions relatives a l'aplicació del Reglament (CE) núm. 1049/2001 del Parlament Europeu i el Consell relatiu a l'accés del públic als documents del Parlament Europeu, el Consell i la Comissió, la qual deroga la decisió 94/90/CECA, CE, Euratom de la Comissió.*
- *Directiva 2003/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 17.11.2003, relativa a la reutilització de la informació del sector públic, de la qual s'ha de remarcar:*

* La consideració del Preàmbul en el sentit següent (epígraf 11):

"La presente Directiva establece una definición genérica del término documento, acorde con la evolución de la sociedad de la información. Abarca todas las formas de representación de actos, hechos o información, y cualquier recopilación de los mismos, independientemente del soporte (escrito en papel, almacenado en forma electrónica o como grabación sonora, visual o audiovisual), conservados por los organismos del sector público. Se considera documento conservado por un organismo del sector público todo documento cuya reutilización puede ser autorizada por dicho organismo del sector público".

* La definició amb els termes següents (2.3):

" documento:

- a) cualquier contenido sea cual sea el soporte (escrito en papel o almacenado en forma electrónica o como grabación sonora, visual o audiovisual);*
- b) cualquier parte de tal contenido".*

Una vegada revisats els aspectes sobre la configuració general del document que efectua la legislació cultural i jurídicopública, és el moment de passar a analitzar la regulació de la gestió documental.

2. La gestió documental

2.1. Introducció: la necessitat de la gestió documental i la seva sistematització

Tot prenent una definició clàssica, s'entén per gestió dels documents administratius el *"conjunt de les operacions i de les tècniques relatives a la concepció, al desenvolupament, a la implantació i a l'avaluació dels*

sistemes administratius necessaris, des de la creació dels documents fins a llur destrucció o llur transferència als arxius"⁸.

En el nostre àmbit disposem també d'una definició legal, la que proporciona la L 10/2001, de 13.7, *d'arxius i documents*, que ofereix el concepte següent (art. 2):

"e) Sistema de gestió documental: el conjunt d'operacions i de tècniques, integrades en la gestió administrativa general, basades en l'anàlisi de la producció, la tramitació i els valors dels documents, que es destinen a la planificació, el control, l'ús, la conservació i l'eliminació o la transferència dels documents a un arxiu, amb l'objectiu de racionalitzar-ne i unificar-ne el tractament i aconseguir-ne una gestió eficaç i rendible".

És del tot evident que el gran volum de documentació que generen les administracions i la resta de poders públics fa imprescindible incorporar tècniques de gestió documental que permetin un tractament eficaç de la informació i la documentació. I, en aquest sentit, és generalitzada l'opinió en favor de *"disposar d'un sistema administratiu integrat de gestió de la documentació que abasti tot el cicle vital dels documents"*⁹.

No hi ha dubte que la sistematització de la gestió documental aporta avantatges, els quals, en síntesi, es projecten en els àmbits de¹⁰:

- l'economia en recursos materials i humans;
- les millores organitzatives i de gestió de la informació, tot optimitzant els recursos humans i tecnològics;
- les millores relacionades amb la democratització de l'accés a la informació, a partir de fer efectiu el dret a la informació (ex CE, 20.1.d), i de la garantia de l'aplicació dels principis de transparència i participació administrativa (ex CE, 105 b, i L 30/1992, 3.5).

2.2. Regulació de les lleis 10/2001, d'arxius i documents, i 9/1993, de patrimoni cultural de Catalunya. Antecedents i aspectes generals

2.2.1. La successió normativa i la sistematització

Tal com es desprèn de la lectura del seu "Preàmbul", la L 10/2001, de 13.7, *d'arxius i documents* (LAD/2001), es configura com a punt d'arribada d'un seguit de textos que han conformat la legislació catalana en aquests àmbits com a manifestació normativa de la Generalitat, bé del Parlament, a través de lleis, bé del Govern, per mitjà de decrets i ordres.

La *successió normativa* s'inicia amb la L 6/1985, de 26.4, *d'arxius*, modificada per la L 8/1989, de 5.6, en relació amb el règim de sancions.

Ja en la dècada dels anys 90 s'aproven els textos relatius a *l'avaluació i la tria de documentació de l'Administració pública* (decrets 117/1990, de 3.5, modificat pel 128/1994, de 16.5, i ordres de 15.10.1992 i de 13.1.1994) i al *sistema general de gestió de la documentació administrativa de la Generalitat* (D 76/1996, de 5.3). També durant aquesta dècada es promulga la *L 9/1993, de 30.9, del patrimoni cultural català, "concebuda com a marc de referència de les diverses normes sectorials d'ordenació de cada àmbit específic de la cultura catalana"* (LAD/2001, *Preàmbul, cinquè paràgraf*), i que inclourà les de patrimoni documental (L 9/1993, 1.2 i 19).

La LAD/2001 és el resultat d'una evolució normativa amb una clara pretensió de *sistematització*, la qual cosa dóna idea no sols del fet que se superen les visions parcials, sinó també de les possibilitats que això brinda als diferents sectors. En aquest sentit, i com s'ha ressaltat, la nova llei "esdevé una notable aportació a la consolidació i visualització del sector arxivístic en el marc de l'Administració i la societat catalana"¹¹. I val a dir que en aquesta aportació destaca la contribució dels arxivers, com així consta en els antecedents de la tramitació parlamentària¹².

2.2.2. Els eixos principals de la LAD/2001

D'acord amb el seu *Preàmbul*, els eixos principals de la LAD/2001 són els següents:

"a) La contribució a l'establiment del règim jurídic aplicable als documents públics i als documents privats.

b) El reconeixement de les actuacions de les administracions catalanes en matèria d'arxius. Tot respectant la competència superior que correspon a l'Administració de la Generalitat, constitueix un objectiu fonamental d'aquest nou text legal la incorporació de les diverses administracions públiques perquè col·laborin en les tasques de protecció i difusió del patrimoni documental i se'n responsabilitzin.

c) La regulació dels arxius existents a Catalunya, especialment dels arxius de les administracions públiques.

d) L'establiment d'una normativa bàsica comuna a tots els arxius del país.

e) La regulació del dret d'accés als documents integrants del patrimoni documental català."

Val a dir que les previsions del "Preàmbul" que s'han transcrit constitueixen una guia útil dels objectius principals d'aquesta llei aprovada pel Parlament de Catalunya.

En relació amb la lletra b), considero que la utilització del terme *superior* en referència a la competència de la Generalitat respon a l'intent d'emprar un mot que, sense menyspreu de l'autonomia dels ens locals (municipis i províncies, ex CE, 137) i de les universitats (ex CE,

27.10) i de la posició de la resta d'arxius, fixi la preeminència que resulta de les competències atribuïdes per l'EAC (9.5 i 6). En aquest sentit, amb rigor, es pot parlar de la fixació del *principi de responsabilitat* de les diverses administracions catalanes en matèria d'arxius¹³.

2.2.3. Les disposicions generals de la LAD/2001

Ja tot formant part de l'articulat de la LAD/2001, les *disposicions generals* (títol I) contenen les previsions següents:

a) Objecte de la LAD/2001

Segons l'article 1 de la LAD/2001, constitueix el seu objecte:

- *"impulsar la gestió i garantir la preservació de la documentació de Catalunya, tant pública com privada, d'acord amb els seus valors, per posar-la al servei dels interessos generals;*
- *establir els drets i deures dels qui en són titulars, i també dels ciutadans en relació amb l'esmentada documentació;*
- *i regular el Sistema d'Arxius de Catalunya".*

b) Definicions de la LAD/2001 i incorporació de conceptes arxivístics

Tot seguint la tendència normativa recent, que tal com ja s'ha precisat segueix la pràctica del dret comunitari, la LAD/2001 incorpora un seguit de definicions. Aquests conceptes, extrets naturalment de l'arxivística, passen a tenir contingut normatiu en ser inclosos a l'article 2 de la llei en els termes que a continuació es reproduïxen:

"a) Document: els béns definits per l'article 19.1 de la Llei 9/1993, del 30 de setembre, del patrimoni cultural català [transcrit a l'apartat 1.2.1.b].

b) Fons documental: el conjunt orgànic de documents aplegats en un procés natural que han estat generats o rebuts per una persona física o jurídica, pública o privada, al llarg de la seva existència i en l'exercici de les activitats i les funcions que li són pròpies.

c) Col·lecció documental: el conjunt no orgànic de documents que es reuneixen i s'ordenen en funció de criteris subjectius o de conservació.

d) Arxiu: l'organisme o la institució des d'on es fan específicament funcions d'organització de tutela, de gestió, de descripció, de conservació i de difusió de documents i fons documentals. També s'entén per arxiu el fons o el conjunt de fons documentals.

e) Sistema de gestió documental: el conjunt d'operacions i de tècniques, integrades en la gestió administrativa general, basades en l'anàlisi de la producció, la tramitació i els valors dels documents, que es des-

tinen a la planificació, el control, l'ús, la conservació i l'eliminació o la transferència dels documents a un arxiu, amb l'objectiu de racionalitzar-ne i unificar-ne el tractament i aconseguir-ne una gestió eficaç i rendible.

f) Documentació a Catalunya: els documents produïts o rebuts a Catalunya per qualsevol persona o entitat, pública o privada.

g) Patrimoni documental: el conjunt integrat pels documents esmentats per l'article 19.2.3 i 4 de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català¹⁴. Ho són també els documents de les institucions catalanes medievals i de l'antic règim vinculades a la Corona i els de les administracions de caràcter senyorial i jurisdiccional, singularment els documents inclosos en els fons que pels processos de desamortització són de propietat pública.

h) Documentació en fase activa: la documentació administrativa que una unitat tramita o utilitza habitualment en les seves activitats.

i) Documentació en fase semiactiva: la documentació administrativa que, un cop concloua la tramitació ordinària, no és utilitzada d'una manera habitual per la unitat que l'ha produïda en la seva activitat.

j) Documentació inactiva o històrica: la documentació administrativa que, un cop concloua la vigència administrativa immediata, posseeix valors primordialment de caràcter cultural o informatiu".

c) Àmbit d'aplicació i mandats de la LAD/2001

D'acord amb l'article 3.1 s'inclouen dintre de l'àmbit d'aplicació de la LAD/2001:

- " - els documents de titularitat pública de Catalunya,*
- els documents privats que integren o poden integrar el patrimoni documental català,*
- els arxius en l'àmbit territorial de Catalunya*
- i els òrgans administratius que els donen suport".*

Precisament pel fet que s'han formulat les definicions transcrites abans, l'àmbit d'aplicació de la llei resulta més fàcil de regular i més senzill d'entendre. Una raó més, per tant, en favor de la inclusió de les definicions.

El núm. 2 de l'article 3 prescriu que *" els arxius de titularitat estatal, inclosos els integrats al Sistema d'Arxius de Catalunya, es regeixen per la legislació estatal"*, tot reproduint la previsió ja continguda a l'article 149.1.28 de la CE.

La part dedicada a les disposicions generals es tanca amb la inclusió del que es coneix com a *mandats*, és a dir, ordres o directrius que s'incorporen a la legislació amb contingut normatiu, per bé que amb una *aplicabilitat* menor o no tan directa, per tal com no es preveuen conseqüències immediates per al cas del seu incompliment¹⁵. Aquests mandats són els següents:

- Un primer, sobre l'obligada *coordinació i col·laboració entre les administracions públiques* en relació amb els arxius, on s'assigna al Departament de Cultura les funcions d'impulsar i vetllar per al compliment d'aquestes obligacions (LAD/2001, art. 4). Val a dir que, sense perjudici de la pertinència de la seva aplicació al sistema d'arxius, la coordinació i la col·laboració són exigències de la totalitat del sistema públic a Espanya¹⁶.
- Un segon mandat en el sentit que "*les administracions públiques han de promoure d'una manera activa l'ús de les tecnologies de la informació i la documentació (TIC) per tal de garantir que el tractament de la documentació, en tots els seus aspectes de gestió documental, preservació i difusió dels documents, compleixi la finalitat de posar-los a l'abast dels usuaris*" (LAD/2001, art. 5). Es tracta d'un mandat que té el seu antecedent normatiu a l'article 45.1 de la L 30/1992 (citada a l'apartat 1.2.2.a), que no és sobrer i que marca una directiu clara per a la utilització de les TIC en aquest àmbit, i que va ser incorporada en el decurs de la tramitació parlamentària¹⁷.

2.3. Gestió documental i arxiu als museus: previsions normatives

2.3.1. Introducció: la triple vinculació i l'estructuració orgànica

Per a l'anàlisi jurídica s'ha de partir de la constatació –òbvia, d'altra banda– que l'*arxiu d'un museu* està subjecte a:

- La *legislació d'arxius*, amb la LAD/2001 com a llei de capçalera i les normes complementàries (entre altres, les ja citades del D 76/1996, *sobre el sistema general de gestió de la documentació administrativa i l'organització dels arxius de la Generalitat de Catalunya*, i el D 117/1990, *sobre avaluació i tria de documentació de l'Administració pública*).
- La *legislació de museus*, amb la L 17/1990, de 2.11, *de museus*, i les normes complementàries (entre altres, els D 35/1992, *de desplegament parcial de la L 17/1990*, i D 289/1993 i 209/1998, sobre la *Junta de Museus de Catalunya*).
- La *legislació de patrimoni cultural*, concretament la ja citada L 9/1993, i les normes complementàries (així, el D 175/1994, *sobre l'u per cent cultural*).

A partir d'aquesta triple vinculació s'analitzaran les previsions normatives relatives a:

- l'objecte de l'arxiu: els documents (públics i privats),
- les responsabilitats i les obligacions dels titulars dels documents públics,

- les previsions específiques sobre documents públics que poden incidir-hi,
- les responsabilitats dels titulars de documents privats integrants del patrimoni documental,
- els drets i les obligacions dels arxius públics en relació amb els documents privats ingressats
- i les especificitats derivades de la legislació sobre arxius i museus.

La *dimensió organitzativa* no serà objecte d'anàlisi per tal com el treball se centra en l'aspecte objectiu o material de la gestió documental. De tota manera, sí que crec oportú deixar constància que arxius i museus tenen una *estructuració complexa*. És per això que la configuració *sistèmica* resulta especialment indicada per intentar reduir-ne la complexitat¹⁸. Amb la mera pretensió de representar aquestes organitzacions s'ofereixen els quadres següents:

SISTEMA D'ARXIUS (LAD/2001) Òrgans i organismes

- Departament de Cultura (art. 17)
- Consell Nacional d'Arxius (18)
- Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (19)
- Sistema d'Arxius de Catalunya (17, 20-25)
 - Arxius de la Generalitat (26-30)
 - Arxius de les administracions locals (31-33)
 - Altres arxius (20.1, lletres a, d, e, f, g i 20.2)

SISTEMA DE MUSEUS (L 17/1990) Òrgans i organismes

- Departament de Cultura (arts. 5, 6, 35 i 36)
- Junta de Museus (39-42)
- Museus nacionals (20-24, disp. ad. 1^a a 4^a)
- Museus d'interès nacional (25-28)
- Museus comarcals i locals (29)
- Museus monogràfics (30)
- Altres museus (33)
- Col·leccions (2)

2.3.2 Documents públics

L'article 6 de la LAD/2001 efectua una enumeració dels *documents públics*. Aquest caràcter resulta de la concurrència de dos *requisits*, un de caràcter objectiu i un altre de subjectiu.

Així, el caràcter de document públic és conseqüència de:

- el fet que el document sigui produït o rebut en l'exercici de llurs funcions,
- per un dels subjectes enumerats a l'art. 6, en el benentès que hi són inclosos tant persones físiques (autoritats i càrrecs polítics) com jurídiques, públiques o privades.

A continuació es reproduirà la relació de subjectes la intervenció dels quals qualifica com a públic un document. La reproducció és textual i s'intercalaran alguns comentaris i exemples¹⁹.

El núm. 1 de l'article 6 de la LAD/2001 disposa que "*són documents públics els que produeixen o reben en l'exercici de llurs funcions:*

a) El president, el Govern i l'Administració de la Generalitat".

S'inclou aquí el bloc de l'Administració autonòmica, amb els dos òrgans estatutaris al capdavant, que tenen una dimensió política òbvia, però que també constitueixen els òrgans situats al vèrtex de l'organització, un de caràcter unipersonal (el President) i un altre de col·legiat (el Consell Executiu, si prenem l'accepció juridicoadministrativa). L'esment a l'Administració de la Generalitat cal entendre-la en el seu sentit estricte; és a dir, sense incloure les seves personificacions instrumentals (que se citen a la lletra f, com veurem després) ni les administracions locals (que ho són a la c)²⁰.

" b) El Parlament de Catalunya, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes i el Consell Consultiu i totes les altres institucions de la Generalitat no dependents de la seva Administració".

El Parlament és l'altre òrgan estatutari i als tres següents (Síndic, Sindicatura i Consell) se'ls anomena òrgans de rellevància estatutària.

Entre les altres institucions de la Generalitat (entesa ara com a sinònim de l'organització de l'autogovern de Catalunya, ex EAC, 1.2) no dependents de les administracions es poden citar:

- El *Consell de l'Audiovisual de Catalunya*, el qual és regulat per la L 2/2000, de 4.5²¹.
- L'*Agència Catalana de Protecció de Dades*, la qual és regulada per la L 5/2002, de 19.4²².

Aquestes institucions formen part del que es coneix com a *administracions independents*, enteses com a organismes no enquadrats en cap de les administracions dependents dels poders executius (central, autonòmic o locals) i que gaudeixen d'un estatus especial conferit ateses les funcions transcendents en relació amb àmbits com el pluralis-

me, els drets fonamentals (a la comunicació i a la informació veraç o a la intimitat, ex CE, 20.1. a) i c) i 18.1 i 4) o altres.

"c) *Les administracions locals*".

D'acord amb el ja citat TRLCat/2003, com a administracions locals s'han d'incloure (arts. 1, 2 i 3):

- els ens locals de caràcter territorial: municipis, comarques i províncies;
- els ens locals no-territorials o funcionals: entitats metropolitanes, entitats municipals descentralitzades i mancomunitats²³.

"d) *Els òrgans amb seu a Catalunya de l'Administració general i dels poders de l'Estat*".

Del primer cas es pot citar la *Delegació del Govern* (central) a *Catalunya* o les *subdelegacions* amb seu a les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona; òrgans regulats amb caràcter general a la L 6/1997, de 6.11, d'*organització i funcionament de l'Administració general de l'Estat* (art. 22 a 35).

Com exemple d'òrgan d'un altre poder de l'Estat es pot donar la referència de l'*Escola Judicial*²⁴.

"e) *Els òrgans amb seu a Catalunya de la Unió Europea i d'institucions públiques internacionals*".

En serien exemples de la Unió Europea la *Representació de la Comissió Europea* i l'*Oficina d'informació del Parlament Europeu* amb seu a la ciutat de Barcelona²⁵.

"f) *Les entitats de dret públic o privat vinculades a qualsevol de les administracions públiques o que en depenen*".

Aquest apartat inclou les anomenades *personificacions públiques instrumentals*, les quals hem definit com "*aquelles entitats, de caràcter derivat o no-obligatori, que les administracions creen o institueixen per prestar serveis o exercir activitats*"²⁶. Els grups que poden diferenciar-se són els següents:

- Entitats dependents o vinculades a l'Administració general de l'Estat amb seu a Catalunya: organismes autònoms, entitats públiques empresarials i societats públiques.
- Entitats dependents o vinculades a la Generalitat: entitats o organismes autònoms, de caràcter administratiu o comercial, industrial o financer; entitats de dret públic sotmeses a dret privat; societats o

empreses participades totalment o majoritàriament; entitats gestores de la Seguretat Social i altres ens públics²⁷.

- Entitats dependents i vinculades als ens locals: organismes autònoms, entitats públiques empresarials i societats públiques locals²⁸.

En funció de quina sigui la interpretació que es faci del terme *entitats vinculades*, també serien susceptibles d'incloure en aquest apartat els consorcis, entitats públiques de caràcter associatiu i voluntari, que poden constituir les administracions públiques (la central, les autonòmiques i les locals) per a finalitats d'interès comú, o amb entitats sense ànim de lucre que tinguin finalitats d'interès públic concurrents amb les de les administracions.

Les combinacions són múltiples: una administració local amb una o més d'aquest caràcter, o autonòmic o la central, i totes aquestes entre si, i qualsevol d'elles amb una o més entitats sense ànim de lucre. La seva heterogeneïtat genera les reserves sobre la *vinculació* que, no obstant això, existirà en els casos en què l'aportació (financera, amb mitjans personals o altri) sigui majoritària²⁹.

També amb una interpretació àmplia del terme *entitats vinculades* podria admetre's una figura que, en els darrers temps, és bastant utilitzada: la fundació privada constituïda per una o més administracions públiques. El seu règim jurídic és de dret privat i la seva creació s'empara en la L 5/2001, de 2 de maig, del Parlament de Catalunya. Sobre la base d'una participació pública majoritària existiria una relació de vinculació que permetria encabir aquestes fundacions a l'apartat f).

"g) Les empreses i les institucions privades concessionàries de serveis públics, en allò que fa referència a aquestes concessions".

La concessió és una de les modalitats del contracte de gestió de serveis públics, definida com aquella *"per la qual l'empresari gestionarà el servei al seu propi risc i ventura"* (Text Refós de la Llei de contractes de les administracions públiques, aprovat pel RDLegislatiu 2/2000, de 16.6, TRLCAP/2000, art. 156.a). La llista de serveis públics susceptibles de ser prestats mitjançant concessió és llarguíssima, i d'aquí que es faci una relació merament exemplificativa:

- dels estatals, televisió (L 10/1988, de *televisió privada*), autopistes (L 25/1988, de *carreteres*, art. 4) i serveis vinculats a ports i aeroports d'interès general (CE, 149.1.20);
- dels autonòmics a Catalunya, transports per carretera i estacions de viatgers (EAC, 9.15), cases de colònies, albergs de joventut i instal·lacions esportives (EAC 9.26 i 29) i radiodifusió (EAC, 16);
- dels serveis públics municipals, recollida de residus, neteja viària i abastament domiciliari d'aigua potable (TRLCat/2003, 67.a).

Dit tot això, el que no s'acaba d'entendre és per què s'esmenten únicament els termes *concessionàries* i *concessions*, amb la qual cosa es deixen fora els altres prestataris de serveis públics, és a dir, els contractats sota les altres modalitats de gestió, que són (TRLCAP/2000):

- La gestió interessada, per la qual "*l'Administració i l'empresari participaran en els resultats de l'explotació del servei en la proporció que s'estableixi en el contracte*" (156.b).
- El "*concert amb persona natural o jurídica que vingui realitzant prestacions anàlogues a les que constitueixen el servei públic del qual es tracti*" (156.c).
- La "*societat d'economia mixta en la qual l'Administració participi, per si mateixa o per mitjà d'una entitat pública, en concurrència amb persones naturals o jurídiques*" (156.d).

En relació amb aquesta mancança s'ha de dir que la Llei estatal 6/1985 sí que utilitza la fórmula genèrica: "*forman parte del Patrimonio Documental los generados, conservados o reunidos [...] por las personas privadas, físicas o jurídicas, gestoras de servicios públicos en lo relacionado con la gestión de dichos servicios*" (art. 49.2).

"h) *Els fedataris i els registres públics*".

Dins dels fedataris, s'han d'incloure els notaris i els corredors de comerç, avui unificats en un sol cos (L 55/1999, de 29.12, disposició addicional 24 i RD 1643/2000, de 22.9).

Quant als registres, entenc que aquest apartat es refereix al de la *Propietat* i al *Mercantil*, per tal com els dependents de les administracions públiques ja hi serien compresos en el seu apartat corresponent.

"i) *Les corporacions privades de dret públic*".

S'inclouen en aquest apartat els col·legis professionals (advocats, arquitectes, etc., ex CE, 36) i les cambres (ex CE, 52), de comerç, indústria i navegació (L 3/1993, de 22.3 i STC 107/1996, de 12.6) i agràries (L 23/1986, de 24.11 i STC 132/1989, de 18.7)³⁰.

"j) *Les persones i les entitats privades que exerceixen funcions públiques, en allò que fa referència a aquestes funcions*".

Aquest apartat compleix la funció de ser *clàusula de captació*, és a dir, serveix per a incloure la resta de supòsits no determinats específicament. Així, per exemple, les anomenades *entitats de certificació* (els prestadors de serveis de certificació en relació amb la signatura electrònica, ex L 59/2003, de 19.12, de *firma electrònica*, art. 2) i d'*inspecció* (en àmbits diversos, com ara instal·lacions elèctriques, aparells d'elevació,

vehicles, etc.), que exerceixen aquestes funcions per atribució de les administracions públiques competents.

També, per mitjà d'una interpretació *extensiva* del terme *funcions públiques*, podria aplicar-se aquest apartat als prestataris de serveis públics diferents dels concessionaris, els contractes mitjançant *gestió interessada, concert* i *empresa mixta* que no podíem incloure a l'apartat g).

"k) Qualsevol entitat pública o entitat dependent d'una entitat pública no inclosa en les lletres precedents".

També amb la finalitat de *captar* entitats no incloses, aquest apartat serveix, en primer terme, per a encabir les *universitat públiques*, no citades expressament en cap altre i no susceptibles d'incloure en el de la lletra f) per raó de l'autonomia de la qual gaudeixen (ex CE, 27.10 i L 6/2001, de 21.12, d'*autonomia universitària*).

El núm. 2 de l'article 6 de la LAD/2001 encara hi afegeix una darrera precisió:

"Es consideren inclosos en l'enumeració de l'apartat 1 els documents produïts o rebuts per les persones físiques que ocupen càrrecs polítics en institucions públiques, sempre que aquests documents tinguin relació amb les funcions administratives o polítiques pròpies del càrrec".

Com es desprèn del mateix redactat, la qualificació com a públics d'aquests documents nega la possibilitat que la persona que ocupa el càrrec polític els consideri com a propis, amb la conseqüència pràctica que no se'ls podrà endur en cessar en el seu exercici.

2.3.3. Responsabilitats i obligacions dels titulars de documents públics

D'acord amb l'article 7 de la LAD/2001, les *responsabilitats* i les *obligacions* dels *titulars de documents públics* poden sistematitzar-se de la manera següent:

- 1a) Disposar d'un únic sistema de gestió documental (art. 7.1)
 - que abasti la producció, la tramitació, el control, l'avaluació, la conservació i l'accés als documents i
 - que en garanteixi el tractament correcte de la utilització administrativa en les fases activa i semiactiva.
- 2a) Garantir l'autenticitat i la integritat dels continguts, i també la conservació i, si és procedent, la confidencialitat dels documents (art. 7.2).
- 3a) Transferir-los a l'arxiu corresponent, una vegada acabada la fase activa (art. 7.3).

- 4a) Fer possible l'accés als documents, i lliurar-ne una còpia o un certificat a les persones que hi tinguin dret; en qualsevol cas, cal garantir el dret a la intimitat personal i a la reserva de dades protegides per la llei (art. 7.4).
- 5a) Destinar els recursos necessaris per aconseguir el tractament dels documents en el grau legal exigint (art. 7.5).
- 6a) Assumir les conseqüències derivades de l'ingrés temporal dels documents en un altre arxiu públic, acordat pel Departament de Cultura en cas d'incompliment pel titular de les obligacions primera, segona i tercera (art. 7.6). Es tracta de l'efecte derivat de l'incompliment d'aquestes obligacions, i les conseqüències normalment seran econòmiques ("*ingrés temporal dels documents [...] a càrrec de l'administració o l'entitat infractora*", emfasitza la llei), per bé que podrien haver-ne d'altres (així, la possible aplicació del règim sancionador previst al Títol V de la LAD/2001, arts. 38 a 41).

Una vegada detallades, cal afegir algunes consideracions sobre els *destinataris* d'aquestes responsabilitats i obligacions. En l'enumeració que s'ha analitzat detalladament a l'apartat anterior destaquen els de caràcter públic: titulars que han rebut documents o què els han produït i que romanen als arxius propis (informes, resolucions, etc.). Tenen aquest caràcter públic sense cap mena de dubte els titulars esmentats a les lletres a) a f) i l'entitat pública citada a la k) de l'article 6.1 i al 6.2 de la LAD/2001.

Quant a la resta de titulars citats a l'art. 6.1, s'ha de distingir entre:

- els de caràcter *quasi públic*: fedataris públics (lletra h) i corporacions privades de dret públic (lletra i);
- els de caràcter privat que gestionen serveis públics o exerceixen funcions públiques (lletres g), j) i darrer supòsit de la k).

El fet que hi hagi titulars de caràcter íntegrament o parcialment privat planteja qüestions de complexitat notable, bàsicament referides a la gestió d'aquests documents públics, per tal com els mitjans personals que hauran de dur-la a terme no tindran la condició de funcionaris públics (ni d'arxiviers ni de cap altra categoria). Admetent, en el millor dels supòsits, que finalitzada la seva fase activa siguin ingressats en un arxiu públic, fins que això arribi hauran d'articular-se mesures que puguin conciliar aquella realitat (el caràcter privat o quasiprivat) i les obligacions que s'han enumerat.

2.3.4. *Altres previsions sobre documents públics*

La responsabilitat i les obligacions dels titulars de documents públics vistes a l'apartat anterior és complementen amb les *altres previsions sobre documents públics* que s'indiquen a continuació:

a) En relació amb la *gestió dels documents públics*, els seus titulars hauran de (LAD/2001, 8):

- En qualsevol cas, definir el sistema de gestió documental.
- En el cas de gestió pel titular, amb els mitjans personals i materials propis, exercir les funcions d'organitzar, avaluar i conservar els documents públics i fer possible l'accés.
- En el cas que empreses privades contractades executin tasques relatives a dites funcions, els titulars dels documents públics hauran de dirigir i supervisar l'activitat contractada.

Que els privats col·laborin amb les administracions públiques en la gestió de documents és una possibilitat que, a més de la previsió específica que s'acaba d'esmentar, està admesa amb caràcter general per a la gestió de serveis i activitats públiques. Les limitacions per a aquesta possibilitat vénen donades, bé per l'exigència d'actuació de funcionaris públics, bé per tractar-se de funcions pròpies de la sobirania, bé perquè les activitats o els serveis "*impliquin l'exercici de l'autoritat inherent als poders públics*". Precisament aquesta última fórmula que s'acaba de transcriure és la que regeix per als contractes administratius de *gestió de serveis públics* (TRLCAP/2000, art. 154.1, incís final) i de *consultoria i assistència* i de *serveis* (TRLCAP/2000, art. 196.4), categories contractuals aquestes que, en principi, serien susceptibles d'utilitzar per a la tasca de col·laboració de privats³¹.

Al meu entendre, els termes que fixa la llei són bastant ponderats i se situen en el punt d'equilibri que permet acudir a la contractació externa amb els avantatges de reduir costos i aprofitar la renovació tecnològica, retenint sempre, però, la direcció i la supervisió de l'activitat contractada. Es tracta, en definitiva, d'alliberar-se dels aspectes logístics i que l'Administració centri els seus esforços (i els seus recursos, escassos com tots sabem) en les *funcions superiors* del sistema de gestió documental³².

b) Sobre *avaluació dels documents públics* (LAD, 9) es preveu el seu caràcter obligatori, un cop concloses la fase activa i semiactiva, i de la qual en resulta:

- la conservació (per raó del seu valor cultural, informatiu o jurídic) o
- l'eliminació (d'acord amb el procediment establert al Decret 111/1990 abans esmentat, i la resta de disposicions que el regulen).

c) En cas de *traspàs de funcions d'una administració pública a favor d'una altra* (LAD, 10.1 i 2), els documents de la primera s'han d'incorporar a l'arxiu de la segona, la qual n'assumeix les funcions.

En tot cas, caldrà formalitzar el traspàs mitjançant una acta, la qual normalment és un dels annexos de l'instrument jurídic pel qual s'efectua el mateix traspàs (decret o, si té caràcter voluntari, conveni).

d) En cas de *supressió d'un ens o organisme públic* (LAD, 10.1), els seus documents s'han d'incorporar a l'arxiu de l'Administració pública:

- que n'assumeixi les funcions
- o de la qual depenia l'organisme suprimit
- o, si no, a l'arxiu que determini el Departament de Cultura.

Haurà de ser l'instrument jurídic que disposi la supressió (un decret o una resolució o acord generals, en funció de quina sigui l'entitat), el que determini la destinació dels documents i les mesures de formalització que corresponguin³³.

e) Sobre els *documents produïts o rebuts pels càrrecs polítics* que, en cessar en llurs funcions, no es trobin a l'arxiu corresponent, la llei disposa que han de ser lliurats a qui els succeeixi en el càrrec o ingressats a l'arxiu de l'administració o ens pertinent (LAD, 10.3).

f) En el cas de *privatització d'entitats públiques*, és a dir, quan un organisme públic o un ens que en depèn passi a ser de naturalesa privada o perdi la dependència pública (LAD,11), es preveu que:

- La documentació anterior al canvi de naturalesa o de dependència manté la naturalesa pública.
- Si aquesta documentació és de conservació permanent, s'ha de transferir a l'arxiu de l'administració pública de la qual depenia l'organisme o l'ens, o bé al que determini el Departament de Cultura.

Excepcionalment, i sempre que es garanteixin les previsions sobre gestió i avaluació dels documents públics (LAD, 7 i 8), l'administració titular pot acordar que la documentació continuï essent custodiada per l'organisme o l'ens objecte de privatització.

És aquesta darrera una previsió del tot lògica i que adopta les cautes adients, les quals d'altra banda no haurien de ser molt difícils de complir pel fet que, atès l'origen o la dependència públics de l'organisme o l'ens, tindrien definit el sistema de gestió documental, de manera que la direcció i la supervisió li resultarien relativament senzilles a l'administració titular.

Hi ha un altre supòsit que, tot i no estar recollit específicament a la llei, crec que no serà inusual. Em refereixo al cas que, després del procés de privatització, l'entitat sigui concessionària o gestora de serveis públics, o exerceixi funcions públiques. Com es recordarà (apartat 2.3.2, referit a l'art. 6, d) i j) de la LAD), tot i tractar-se d'entitats privades, els documents produïts o rebuts en relació amb les funcions o els serveis públics són *documents públics*, raó per la qual els resultarien d'aplicació les mesures previstes als articles 7, 8 i 9 de la LAD/2001.

g) Finalment, en relació amb el *caràcter de documents públics* es preveu que aquests "*no poden ser alienats ni embargats, i els drets dels qui en són propietaris no prescriuen*" (LAD, 12.1).

La llei reproduïx els principis d'inalienabilitat, inembargabilitat i imprescriptibilitat aplicables a tots els béns públics, tal i com es preveu amb caràcter general a Llei estatal 33/2003, de 3.11, del *patrimoni de les administracions públiques* (article 6.1, precepte bàsic segon prescriu la disposició final segona, núm. 5), a la Llei catalana 11/1981, de 7.12, de *patrimoni de la Generalitat de Catalunya* (art. 16), i, per als ens locals, a la L 7/1985, de 2.4, *reguladora de les bases del règim local* (art. 4.1.h i 80.1).

El manteniment d'aquests principis, per tant, no planteja dificultats en el cas dels documents que es trobin sota la custòdia d'ens públics. Sí que es pot produir, en canvi, en el de documents públics d'entitats o persones privades (els ja assenyalats dels que exerceixen funcions o presten serveis públics, ex LAD, 6.g) i j), ja que aquestes no disposen dels mecanismes de defensa d'aquells.

En aquest sentit, es disposa que "*quan els titulars de documents públics tinguin coneixement de l'existència de documents propis en possessió de tercers han de prendre les mesures legals per a recuperar-los*" (LAD, 12.2).

Tractant-se d'ens públics, els mecanismes de reacció jurídica s'emparen en les anomenades *potestats i prerrogatives* d'investigació de la situació dels documents i de recuperació d'ofici de la possessió indegudament perduda d'aquests béns, així com la resta d'actuacions jurídiques que siguin adients. Les referències normatives les trobem a les ja citades L 33/2003 (arts. 41, 45 i 55), L 11/1981 (31 i 32) i L 7/1985 (4.1.d i 82.1).

Els titulars de documents públics que tinguin caràcter privat (cessionaris i altres) podrien sol·licitar l'auxili de les administracions públiques, i concretament del Departament de Cultura (ex 4.2 i 17, LAD/2001), per bé que, en principi, haurien de recórrer als mecanismes de reacció jurídica que són propis del dret privat.

2.3.5. Documents privats integrants del patrimoni documental i responsabilitat dels seus titulars

L'article 13 regula les "*responsabilitats dels titulars de documents privats integrants del patrimoni documental*". Abans de citar-les, però, s'ha de reconèixer que l'objecte sobre el qual recauen aquestes responsabilitats, aquests *documents privats qualificats*, queda un xic difús; si més no, la seva determinació exigeix:

- partir de la definició de documents integrants del patrimoni documental de Catalunya, continguda com ja sabem a l'art. 19, nùms. 2, 3 i 4, de la L 9/1993 (reproduït en l'apartat 2.2.3.b, lletra g i nota 14);

- identificar, de tots els documents que se citen en aquest article 19.2, els que tenen caràcter privat (clarament, els de les lletres b) – els de més de 40 anys produïts o rebuts per persones jurídiques – i c) – els de més de 100 anys produïts o rebuts per persones físiques i quant a la resta, per oposició amb els de caràcter públic) i,
- dels identificats, de treure els que, no obstant ser de privats, són qualificats com a documents públics per l'article 6 de la LAD/2001: els supòsits relatius a federataris públics (lletra h), corporacions privades de dret públic (lletra i), gestors de serveis públics i persones i entitats privades que exerceixen funcions públiques (lletres g), j) i darrer supòsit de la k)).

Acotat el concepte, s'estableixen les *obligacions* i les *responsabilitats dels titulars dels documents privats integrants del patrimoni documental* que s'indiquen a continuació (LAD/2001):

1. Tenir-los ordenats i inventariats, i lliurar còpia de l'inventari al Departament de Cultura (art. 13.a).
2. Conservar-los íntegrament i no desmembrar el fons sense autorització prèvia del dit Departament (art 13.b).
3. Permetre-hi l'accés als investigadors, directament o dipositant el document, temporalment i sense cost, en un arxiu del Sistema d'Arxius de Catalunya (art. 13.c).
4. Comunicar prèviament al Departament de Cultura qualsevol canvi en la titularitat o en la possessió dels documents (art 13.d).
5. No eliminar-los sense autorització prèvia de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD), excepte en els supòsits en què per reglament s'estableixi un altre procediment (art 13. e).

No obstant la sistematització d'aquest article 13 de la LAD, el seu núm. 1 fa un esment a *altres obligacions dels titulars de documents privats establertes a la L 9/1993, del patrimoni cultural català*. El cert és que una bona part d'aquestes es reproduïxen, amb formulacions anàlogues, a la LAD/2001 (així, les de conservació i no desmembrament dels fons i sobre l'accés d'especialistes de les lletres b) i c) del 13.1 de la LAD, es corresponen amb les dels articles 21.1, 25.1 i 25.3 de la L 9/1993). En canvi s'han de destacar les previsions específiques sobre les obligacions següents:

- a) Referides als propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors, la de permetre la visita pública dels documents declarats béns culturals d'interès nacional o, alternativament, dipositar-los en un centre cultural, perquè hi siguin exhibits, en els termes fixats reglamentàriament (L 9/1993, 30.1.c i 30.2).
- b) En relació amb el compliment d'un seguit de prescripcions i tràmits relatius a subhastes (L 9/1993, 22), a l'exercici dels drets de

tempteig i de retracte (art. 26) i a informacions específiques que s'han de comunicar al Departament de Cultura (arts. 40 i 41), el detall últim en relació amb els quals també es remet a la fixació per reglament³⁴.

Per acabar amb la dimensió privada del patrimoni documental, crec que no és inoportú deixar constància que "*la valoració econòmica dels fons i documents històrics creix [... i que] el mercat del patrimoni documental [...], aquest comerç ha experimentat a Catalunya un procés expansiu, assenyaladament durant els darrers vint anys, en paral·lel amb la progressiva normalització de la situació del patrimoni documental, la creació de nous arxius i la multiplicació i diversificació de les seves activitats*"³⁵.

Si aquesta és la situació, caldrà disposar els mecanismes adients per fer el seguiment del compliment de les obligacions dels titulars dels documents privats integrants del patrimoni documental.

2.3.6. Drets i obligacions en relació amb els documents privats ingressats als arxius públics

a) Els termes jurídics de l'ingrés

El supòsit de fet que s'analitza és el de l'ingrés de documents privats en arxius públics sense que es produeixi la transmissió de la propietat a favor d'aquests. Queden fora, per tant, els contractes de compravenda i donació i les altres vies per virtut de les quals els arxius públics, les administracions que en són les seves titulars, adquireixen el domini de documents privats³⁶.

El titular del document privat, per tant, en manté la propietat, i del que es tracta és d'analitzar les diferents figures jurídiques per virtut de les quals es pot articular el seu ingrés en un arxiu públic.

Els contractes possibles sobre l'ingrés són el comodat, el dipòsit i l'arrendament³⁷. Contràriament al que semblaria de bon principi, no existeix unanimitat sobre els avantatges i els inconvenients d'aquestes figures, de manera que s'intentarà fixar els aspectes del debat, sempre sobre la base, però, que la finalitat de l'ingrés coincideix amb les funcions pròpies de l'arxiu i, en particular, les de conservació i de difusió de documents i fons documentals (LAD, 2. d).

L'*arrendament* aplicat als documents privats comportaria que el seu titular els lliuraria a l'arxiu públic, amb caràcter temporal i a canvi d'un preu; el règim jurídic vindria determinat per les previsions del Codi civil, arts. 1.542 i 1.543, i per les clàusules o pactes del contracte³⁸.

Les altres dues figures, el comodat i el dipòsit, tenen en comú el seu caràcter gratuït, de manera que la qüestió se centra en els avantatges i les dificultats d'un i altre.

Tradicionalment, s'ha dit que el *dipòsit voluntari* és aquell en el qual es fa el lliurament per voluntat del dipositant, que genera obligacions a càrrec del dipositari (guardar la cosa i restituir-la), i sense que aquest pugui servir-se de la cosa i utilitzar-la; el règim jurídic d'aquest dipòsit el constituïrien els articles 1.758 a 1.780³⁹. Aplicada directament aquesta definició als documents, no és d'estranyar que hagi estat desaconsellat el contracte de dipòsit per articular el seu ingrés en un arxiu públic, per tal com s'ha considerat incompatible amb la funció de difusió d'aquest la prohibició de servir-se o d'usar la cosa dipositada⁴⁰.

En congruència amb les consideracions anteriors, l'opció més favorable seria la del *comodat* per tal com permet que el titular (comodant) lliuri els documents a l'arxiu públic (comodatari) i que aquest en faci ús tot posant-los a disposició per a la consulta pública⁴¹. El règim jurídic aplicable seria el dels arts. 1.741 a 1.752 del Codi civil.

Els termes jurídics de l'ingrés, però, són susceptibles de ser considerats de manera diferent a la que s'ha exposat en els dos apartats anteriors. Els elements bàsics per a aquesta altra interpretació serien:

- D'una banda, la forta incidència en l'àmbit del dret civil del principi de l'autonomia de la voluntat o de la llibertat de pactes, contingut a l'art. 1.254 del Codi civil: "*els contractants poden establir els pactes, les clàusules i les condicions que tinguin per convenient, sempre que no siguin contraris a les lleis, a la moral, ni a l'ordre públic*".
- De l'altra, la consideració segons la qual la prohibició vista abans en relació amb el dipòsit se centra, únicament, en el fet que el dipositari faci ús o se serveixi de la cosa (Codi civil, 1.767), però no afecta les funcions principals des de la perspectiva de l'arxiu, és a dir, l'exhibició del document o la seva disposició per ser objecte de consulta.

A partir d'aquí es pot defensar la conveniència de fer ús de la figura del *dipòsit*, sempre sobre la base de deixar constància, en la documentació que es formalitzi amb el titular, que el lliurament i l'ingrés tenen per finalitats les que s'adiuen amb les de l'arxiu, és a dir, la conservació, la difusió i l'exhibició dels documents⁴².

b) Drets i obligacions en relació amb els documents dipositats en els arxius públics

Podria entendre's que el debat del que s'ha fet ressò en l'apartat anterior ha quedat resolt, ja que l'article 14 de la LAD/2001 regula el "*dipòsit de documents privats en arxius públics*". No crec que hagi de ser aquesta, inapel·lablement, la conclusió a extreure'n. És cert que l'opció a favor del dipòsit és clara (l'art. 14 utilitza el substantiu *dipòsit* dues vegades, i una el verb *dipositar*, com també l'art 13.c parla del *dret a dipositar* del

titular del document privat) i que des de la LAD/2001 en endavant serà del tot aconsellable utilitzar aquesta figura, però tot tenint cura de deixar constància de la finalitat sobre exhibició i difusió que assenyalava al final de l'apartat anterior.

Altrament, no crec que emparar l'ingrés sota un contracte de comodat pogués comportar cap perjudici per a l'arxiu o el gaudi públic del document, amb més motiu si s'hagués fet abans de la LAD/2001. El que sí que seria convenient, en qualsevol cas, és adoptar la mateixa mesura de constància sobre les finalitats que acabo de recordar per al dipòsit.

Fetes aquestes precisions s'ha de dir que *els arxius públics, en relació amb els documents privats, tenen els drets i les obligacions següents* (LAD/2001):

1. Rebre'ls i, si en l'acord de dipòsit amb el seu propietari no consta res en contra, l'arxiu té dret a:
 - 1.a) Tractar arxivísticament els documents, tot seguint els processos i les tècniques habituals del centre (art 14.1.a).
 - 1.b) Facilitar la difusió dels documents amb finalitats culturals (art 14.1.b).
 - 1.c) Facilitar l'accés als documents en les condicions generals aplicables a la documentació pública (art. 14.1.c).
2. Establir sistemes de compensació per al tractament arxivístic i el dipòsit de fons documentals privats, especialment si el titular del fons rescindeix el dipòsit (art 14.2). En aquest sentit s'ha destacat la pràctica d'incloure, en el document formalitzat per a l'ingrés del document, una clàusula que autoritzi l'arxiu, en el cas de rescissió, a quedar-se una reproducció dels documents⁴³.
3. Rebre documents privats, amb el caràcter d'ingrés temporal, de resultes de l'acord adoptat pel Departament de Cultura en cas d'incompliment pel seu titular de les obligacions establertes legalment (LAD, art 14.3 en relació amb el 13 i la L 9/1993, art. 21). En aquest supòsit l'arxiu pot fer, sense necessitat d'autorització del titular dels fons, les actuacions qualificades com a drets a l'apartat 1 (LAD, art. 14.3, incís final). En qualsevol cas, l'ingrés temporal té com a finalitat garantir la preservació dels valors dels documents privats i assegurar el compliment de llur funció social (LAD, art. 14.3, incís segon).
4. Rebre documents privats, temporalment i sense cost a càrrec del titular, en el supòsit que aquest els hagi dipositat per donar compliment a l'obligació que té de permetre-hi l'accés a les persones que acreditin documentalment la condició d'investigadors. Es tracta d'una possibilitat que ja era prevista en l'anterior Llei 6/1985, d'arxius (art. 15.c), i que la LAD/2001 reproduïx tot precisant que el dipòsit s'haurà de fer en un arxiu públic del sistema d'Arxius de Catalunya (LAD, art. 13.c).

2.3.7. El sistema de gestió documental i la seva formalització jurídica a les administracions i les entitats públiques

a) Introducció

Si des de la perspectiva arxivística la necessitat d'un *sistema de gestió documental* està plenament justificada, amb la LAD/2001 (art. 8) la seva definició i l'exercici de les funcions d'organització, avaluació i conservació de documents constitueixen sengles obligacions de les administracions i les entitats públiques amb un contingut normatiu de caràcter imperatiu inqüestionable.

El compliment d'aquestes obligacions exigeix seguir, en primer terme, els conjunt de criteris i procediments metodològics i tècnics propis de l'arxivística. En aquest sentit, usualment això "*es concreta en l'aplicació d'un quadre de classificació uniforme, un mètode de descripció documental i un calendari de conservació*"⁴⁴.

Una vegada definit tècnicament el sistema de gestió documental, caldrà formalitzar-lo jurídicament. Aquesta segona actuació suposa donar-li carta de naturalesa jurídica, i per tant força d'obligar. Bàsicament aquesta formalització jurídica necessita d'un referent textual, que pot ser una norma o un acte administratiu, el qual ha de ser aprovat per l'òrgan competent de l'administració o entitat pública.

Lògicament, el procediment de formalització dependrà del conjunt de normes que regulin l'actuació de l'administració o entitat pública de la qual es tracti.

b) El sistema general de gestió de la documentació administrativa i l'organització dels arxius de la Generalitat de Catalunya

Mitjançant D 76/1996, de 5.3, es regula el sistema general de gestió de la documentació administrativa (SGGDA) i es determinen els criteris bàsics d'organització dels arxius de la Generalitat de Catalunya.

De la regulació continguda a l'esmentat D 76/1996 es poden destacar, en síntesi, els aspectes següents:

1. És d'aplicació a l'Administració autonòmica de la Generalitat, a les seves entitats dependents o vinculades, així com als consorcis amb participació majoritària (art. 2.1)⁴⁵.
2. La definició del SGGDA (art. 3.1) coincideix quasi literalment amb la de *sistema de gestió documental* de la LAD/2001 (art. 2.e), de manera que aquesta connexió li dona una virtualitat jurídica superior.
3. Les prescripcions contingudes en el D 76/1996 tenen un contingut normatiu indubtable i, per tant, vinculen jurídicament els òrgans i el personal al servei de les entitats incloses en el seu àmbit d'aplicació.

4. Es defineixen com a elements bàsics del SGGDA els quadres de classificació, els inventaris, les taules d'avaluació i les taules de transferència (art. 3.2)⁴⁶.
5. Es diferencien els tipus d'arxius següents:
 - 5.1. Arxius de gestió, constituïts per la documentació activa (la que la unitat administrativa utilitza habitualment) i que hi ha de romandre un màxim de cinc anys (art. 9, en relació amb l'art. 2.h de la LAD/2001).
 - 5.2. Arxius centrals administratius, constituïts per la documentació semiactiva (la que el departament utilitza freqüentment) i que hi ha de romandre fins al quinze any d'haver estat generada o rebuda (art. 10, en relació amb l'art. 2.i de la LAD (2001).
 - 5.3. Arxius històrics, constituïts per la documentació semiactiva d'utilització administrativa molt infreqüent i que hi ha de romandre com a màxim fins als trenta anys d'haver estat generada o rebuda, i la històrica de conservació permanent (art. 11, en relació amb l'art. 2.j de la LAD/2001).

c) Els sistemes de gestió documental i de gestió de documents administratius de la resta d'entitats titulars de documents públics

Com ja sabem, les entitats titulars de documents públics (analitzades a l'apartat 2.3.2., en relació amb l'art. 6 de la LAD/2001) tenen l'obligació de definir el sistema de gestió documental i executar-lo (LAD/2001, art. 8). A diferència de les de l'Administració de la Generalitat, la resta d'òrgans i entitats no tenen una regulació, no ja comuna (supòsit del tot impossible atesa la seva heterogeneïtat), sinó ni tan sols general en referència als tipus més comuns (així, per exemple, per als ens locals).

Deia a la introducció d'aquest apartat que, una vegada definit tècnicament el sistema de gestió documental, caldrà formalitzar-lo jurídicament i sotmetre'l a l'aprovació de l'òrgan competent. Succeeix, però, que en no haver-hi una norma de referència, les possibilitats d'articulació jurídica són moltes i heterogènies. Així, podem trobar:

- des de la formalització màxima que s'adopta mitjançant el *Reglament de l'arxiu*, i que suposa la manifestació de l'exercici de la potestat reglamentària amb la inclusió de les prescripcions del sistema de gestió documental o de documentació administrativa en un cos jurídic d'alt rang normatiu (tan sols inferior a la llei)⁴⁷;
- fins a la configuració d'un conjunt de prescripcions tècniques i jurídicoadministratives, que, sense adoptar la forma de reglament, defineixen el sistema de gestió documental o de documentació administrativa i vinculen els òrgans i el personal al servei de l'entitat, a partir de la seva aprovació per l'òrgan competent corresponent (l'alcalde de l'ajuntament, el president del consorci o el seu òrgan col·legiat, etc.);

- no s'han de descartar tampoc les aproximacions fetes des de perspectives que combinin les vessants organitzatives, amb consideració a les unitats d'arxiu i la resta que s'hi relacionen, la pròpia de gestió i tractament de la informació i la logística, i en el benentès que cadascuna d'elles seguirà les vies d'articulació i formalització jurídica respectives⁴⁸.

2.3.8. Les especificitats dels arxius dels museus

a) Introducció

El punt de partida ens ve donat per la definició de museus: "*institucions permanents, sense finalitat de lucre, al servei de la societat i del seu desenvolupament, obertes al públic, que reuneixen un conjunt de béns culturals mobles i immobles, els conserven, els documenten i estudien, els exhibeixen i en difonen el coneixement per a la recerca, l'ensenyament i el gaudi intel·lectual i estètic i es constitueixen en espai per a la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans*" (art. 1.1. de la L 17/1990, de 2.11, de museus).

Aquesta caracterització positiva (què és museu) es complementa amb la previsió en el sentit que "*no es consideren museu les biblioteques, els arxius, les filmoteques i les instal·lacions culturals similars*" (art. 1.3, L 17/1990).

És clar que un arxiu no és un museu, però és evident que entre ambdós existeixen múltiples connexions. Com s'ha dit, encertadament, el museu "*produeix en el seu treball diari una acumulació de documents que són un reflex de la seva estructura i del seu funcionament. Tota aquesta documentació conforma el que avui en dia s'entén per un arxiu, és a dir, un conjunt orgànic de documents –independentment de la data de creació i suport en què es presenten– que ha estat generat, de manera automàtica i natural, per una institució en l'exercici de les seves funcions*"⁴⁹.

Com ja s'ha destacat en la definició, el compliment de l'obligació autònoma de *documentar* els béns culturals reunits al museu, unida a la documentació que –com s'acaba de ressaltar– genera com a reflex de la seva estructura i funcionament, donen lloc a un arxiu, raó per la qual la institució –el museu– està subjecta a la legislació d'arxius, per tal com li són d'aplicació les obligacions i les responsabilitats integrants del patrimoni documental, ja siguin públics o privats (LAD/2001, 2.g, 6, 7 i 13).

En aquest últim apartat es consignaran, succintament, algunes especificitats derivades de la normativa de museus i de les experiències dels seus arxius.

b) La documentació dels museus

Des de la perspectiva de la matèria sobre la qual versa la documentació, en la dels museus trobem que pot venir referida a dos àmbits: al de les col·leccions, documentació que ha gaudit tradicionalment de la

consideració dels professionals de la museologia, i a l'àmbit administratiu, documentació que constitueix la manifestació dels vessants jurídic i econòmic de l'actuació del museu. La virtualitat d'aquesta diferenciació és merament explicativa, i no pretén en absolut establir cap mena de *jerarquització* o divisió. Ans al contrari, del que es tracta –i allò que es proposa– és, precisament, que, a partir de la *implantació d'un sistema de gestió documental i arxiu integrat*, es pugui recuperar i accedir a tota la documentació d'un museu, malgrat la seva diversitat d'origen⁵⁰.

b.1) La documentació de les col·leccions

Directament relacionada amb l'objecte museístic, en la documentació de les col·leccions es pot distingir:

- Un primer nivell documental, que és el resultat de les tasques d'identificació, classificació i registre de les col·leccions, i que normalment van associades a l'elaboració de l'*inventari o llibre-registre* del museu, "*element descriptiu que aplega tot un seguit de dades tècniques i científiques bàsiques sobre l'objecte museístic*"⁵¹.
- Un segon nivell, que ve donat per les anomenades *fitxes de l'inventari general*, que identifiquen els objectes o espècimens que constitueixen el fons del museu.

Sobre aquesta documentació de les col·leccions, les previsions normatives són les següents:

1. La L 7/1990, de *museus*, que incorpora les obligacions "*d'inventariar i documentar tots els béns culturals*" que integren el museu (art. 11).
2. El D 35/1992, de 10.2, de desplegament parcial de la L 7/1990, que:
 - reitera les obligacions d'inventariar i documentar (art. 11);
 - fixa les prescripcions sobre el llibre-registre dels fons ("*es recullen les altes i les baixes d'objectes o espècimens del museu, s'assigna un número a cadascun d'ells i es descriuen, establint-ne la procedència i la història*", núm. 1 de l'art. 12) i altres previsions (núms. 2 i 3 de l'art. 12);
 - determina l'assignació d'un *número de registre* de cada objecte o espècimen (art. 13);
 - estableix les característiques i les finalitats de la *fitxa d'inventari general* (art. 14) i
 - disposa les obligacions relatives a la conservació de la documentació (art. 15) i a l'*Inventari general de museus de Catalunya* (arts. 16 i 17).

Com a últim comentari pot consignar-se l'evolució del concepte de documentació de les col·leccions com a conseqüència de l'ampliació de les activitats i els recursos museístics⁵².

b.2) Documentació administrativa

Com s'ha dit encertadament, "*aquesta documentació, principalment de caràcter jurídic i econòmic, actua com a testimoni administratiu del desplaçament de l'activitat institucional del museu, de la gestió de les col·leccions i informa sobre l'aplicació pràctica del seu programa d'actuacions en cadascun dels àmbits funcionals en els quals intervé*"⁵³.

Des de la vessant normativa pública, aquesta documentació administrativa serà el resultat de les actuacions vinculades amb la legislació general, com ara la relativa a:

- el procediment administratiu, regulat a les lleis estatal 30/1992, de 26.11, i catalana 13/1989, de 14.12, en relació amb temes com ara els registres (L 30/1992, art. 38 i L 13/1989, 68-73), la iniciació, l'ordenació, la instrucció i la finalització dels procediments (L 30/1992, 68 a 92, i L 13/1989, 74 a 84), o
- la contractació administrativa, regulada al ja citat TRLCAP/2000, i al Reglament que el desplega, aprovat pel RD 1098/2001, de 12.10.

També en l'àmbit públic, un altre aspecte que considero rellevant destacar en relació amb la documentació administrativa és el relatiu al *grau d'autonomia de gestió que tingui el museu*. Si aquest es troba enquadrat dintre de l'organització d'una administració territorial (l'autònoma de la Generalitat o les locals d'una diputació o un ajuntament), sense cap diferenciació respecte de les altres unitats, és de preveure que la documentació administrativa, tot i poder existir i resultar d'interès, la seva part més important, es trobarà, més aviat, bé en els serveis centrals (de contractació, de patrimoni o d'economia i finances), bé en les unitats centrals dels departaments o els serveis de Cultura.

En canvi, si gaudeixen d'una certa autonomia de gestió, la documentació administrativa que hagi servit de base per a la presa de decisió és més probable que romangui a l'arxiu del museu. En aquest sentit, una primera manifestació la trobem en els *museus objecte de gestió desconcentrada*, regulats pel D 239/1992, de 13.10, i que pertanyen a l'Administració autònoma de la Generalitat. No tenen personalitat jurídica diferenciada d'aquesta administració, però es preveu una relativa autonomia o marge de decisió que comprèn la *gestió tècnica*, en relació amb les normes de règim interior i pla d'actuació i programes museogràfics (D 239/1992, art 2.2), i la *gestió econòmica*, en relació amb els ingressos obtinguts (D 239/1992, art 2.3) i el pressupost del museu (D 239/1992, art. 3 a 5). En l'àmbit local, aquesta forma és també possible, s'anomena organització especial desconcentrada i, a la legislació catalana, es troba regulada al ja citat TRLCat/2003 (art. 253) i al Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals – ROAS, aprovat pel D 179/1995, de 13.6 (arts. 192-198)⁵⁴.

En els supòsits en què el museu té una personalitat jurídica diferenciada, el grau d'autonomia és més gran i, per tant, la documentació administrativa tendirà a ser no sols més significativa, sinó també completa. El primer cas a ressenyar és el dels *organismes autònoms*, els quals encara mantindran un grau de dependència de l'Administració. Seguiran després les *entitats públiques sotmeses a dret privat*, si parlem de l'àmbit de la Generalitat, o d'*entitats públiques empresarials*, si ho fem de l'àmbit local⁵⁵.

Amb un grau superior d'autonomia trobem els *consorcis*, per tal com no es poden considerar dependents de cap Administració, sinó en tot cas vinculats a les entitats públiques que els han constituït⁵⁶.

Finalment, tot i que es tracta d'una forma de dret privat, s'han de citar les *fundacions*, les quals també poden ser constituïdes per administracions públiques a l'empara de la Llei catalana 5/2001, de 2.5.

Una raó afegida sobre la *rellevància* de la documentació administrativa ve donada pel fet que aquestes entitats amb personalitat jurídica diferenciada tenen els seus respectius òrgans col·legiats de govern (junts, consells de direcció, assemblees generals, etc.), les actes i altres antecedents de les sessions dels quals constitueixen una documentació amb un valor molt significatiu, per tal com l'exercici de competències pròpies i la composició plural d'aquests òrgans ofereixen un ventall d'actuacions i d'opinions que poden resultar d'interès, no sols administratiu, sinó també testimonial, informatiu o històric.

De tota manera, i com és lògic suposar, l'aportació d'aquests valors no està únicament lligada als casos de museus amb personalitat jurídica diferenciada, fenomen que, d'altra banda i des d'una consideració general, presenta disfuncionalitats greus⁵⁷. És clar que existeixen i que s'han de buscar vies per a la *recuperació* de la documentació administrativa i la seva integració a l'arxiu de tots els museus i, per tant, també dels inserits en les estructures de les administracions públiques i no dotats de personalitat jurídica.

c) Funcions i dinàmiques dels arxius dels museus

Succintament exposades, les funcions de l'arxiu en l'àmbit dels museus són les següents⁵⁸:

- 1a) Preservar la memòria del museu, la qual cosa exigeix la conservació dels documents que tenen un valor permanent (legal, testimonial, informatiu o històric), comesa aquesta que haurà de completar-se amb l'eliminació, tot seguint la normativa i els procediments establerts, dels que no el tinguin.
- 2a) Gestionar els documents administratius, el que requereix la definició i l'aplicació d'un sistema de gestió documental. Amb la implementació d'aquest sistema integral, ultra donar compliment a l'exigència legal de la LAD/2001 (arts. 2.e) i 7.1), ja comentada

abastament, podrà obtenir-se una optimització de la gestió de documents, esperonada, a més, per les suggerents propostes que s'han formulat pels especialistes⁵⁹.

- 3a) Garantir l'accés a la documentació, amb la doble finalitat de servir els objectius propis de l'arxiu del museu (preservar-ne la memòria i facilitar la recuperació de la documentació) i fer possible l'exercici del dret d'accés als documents (CE, 105.b, L 30/1992, 35h i 37, i LAD/2001, 34 a 37).

No hi ha dubte que l'execució de les tasques vinculades amb les funcions dels arxius dels museus que s'acaben de descriure generen dinàmiques que, malgrat que en ocasions topin amb alguns esculls, és de preveure que, precisament pel caràcter integral del sistema de gestió documental, acabin assolint els objectius que s'han fixat⁶⁰.

3. Recapitulació

A manera de conclusió del present treball es poden destacar les idees següents:

- La LAD/2001 estableix l'obligació, jurídicament vinculant, de disposar d'un únic sistema de gestió documental, entès com a gestió integral de l'arxiu, que ha d'incloure totes les fases (producció, tramitació, control, ús, conservació, eliminació o transferència dels documents a l'arxiu), amb els objectius de racionalitzar-ne i unificar-ne el tractament i aconseguir-ne una gestió eficaç i rendible.
- Els destinataris d'aquesta obligació són totes les administracions i la resta d'entitats, públiques i privades, titulars de documents públics.
- El correlat que ha de possibilitar el compliment d'aquesta obligació passa per l'elaboració i l'aprovació d'unes normes tècniques de *tractament arxivístic de la documentació*⁶¹.
- Per raons d'actualitat, cal fer-se ressò de la necessitat que els projectes d'administració electrònica incorporin els requeriments de gestió documental i les aportacions metodològiques del paradigma arxivístic⁶².
- Finalment, una vegada configurat el sistema de gestió documental, en el cas de les entitats públiques caldrà formalitzar-lo jurídicament, la qual cosa implica que, d'acord amb el procediment que respectivament sigui d'aplicació, haurà de ser objecte d'aprovació, per tal com els seus aspectes normatius (definició del sistema i prescripcions de compliment obligat) així ho requereixen.

Notes

- 1 Segons la *Norma ISAD(G): Norma Internacional General de Descripció Arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxiviers de Catalunya i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001.
- 2 Com s'ha assenyalat, "*nadie seriamente puede llamar documentos a los folios timbrados en blanco en los que, más adelante, se escribirán las escrituras notariales, o el papel con membrete de un organismo administrativo o de un Juzgado, por ejemplo, en el que nada se haya escrito*". DESANTES GUANTER, J. M. *Teoría y régimen jurídico de la documentación*. Madrid: Ed. Eudema, 1987, pàgs. 67-68. I el mateix es pot dir respecte d'un disquet magnètic o d'un disc òptic sense enregistraments.
- 3 Sobre la problemàtica a l'entorn de l'autenticitat, la feiaença, la naturalesa pública o privada, la veracitat i la falsedat, vegeu DESANTES. *Teoría y régimen jurídico...*, *Op. cit.*, pàgs. 69-71.
- 4 Per a l'explicació dels valors documentals he consultat els textos de la COMISSIÓ NACIONAL D'AVALUACIÓ I TRIA DE DOCUMENTACIÓ. *Normes i procediments de valoració documental per a arxius públics. Taules d'avaluació documental. Codis 1 a 154*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1997, pàgs. 18-22, i d'ALBERCH FUGERAS, R. "Anàlisi i perspectives de la Llei d'arxius i documents, Les aportacions més substancials de la Llei". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'Arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya - EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>, pàg. 103.
- 5 No és d'estranyar, per això, que la inclusió de la definició sigui objecte de crítiques. Així: "*La definición es cometido de la doctrina y de la jurisprudencia, que van así combinando la generalidad que debe tener la ley con la cambiante y compleja realidad de cada momento. Si, además, el legislador, que no es un experto en cualquier materia, se equivoca al definir una realidad, se produce un desorden normativo que es lo contrario de lo que debe conseguir el ordenamiento jurídico. La definición es función de la doctrina*" (DESANTES. *Teoría y régimen jurídico...*, *Op. cit.*, pàg. 79). A més de titllar-la de "*poco precisa*", aquest autor li oposa dues observacions: "*a) La Ley emplea «expresión» en lugar de mensaje, más exacto en lenguaje documentario y que conecta con el lenguaje informativo, lucrándose de sus conclusiones. b) La Ley emplea inexactamente la palabra «material» aplicada al soporte. Material es, por ejemplo, la onda radioeléctrica y, sin embargo, no es documento lo que por ella se vehicula. Es cierto que el soporte es siempre material, pero esta condición, que es necesaria, no es suficiente: ha de ser, además, un soporte estable no simplemente energético y, por tanto, visible, aunque el usuario no lo vea, de hecho, porque se le transmita el mensaje por un método telemático, por ejemplo*" (DESANTES. *Teoría y régimen jurídico...*, *Op. cit.*, pàg. 79).
- 6 L'anàlisi del dret d'accés queda fora del present treball. Es tracta d'una matèria de complexitat elevada, bàsicament deguda a la tensió entre béns jurídics diferents: el principi de transparència i el dret de la ciutadania a accedir als arxius i registres (CE, 105 b), d'una banda, i el dret a la intimitat de les persones (CE, 18.1), de l'altra. A aquesta dicotomia, s'hi ha afegit un nou límit: el vinculat a l'anomenat dret d'autodeterminació informativa que protegeix, enfront de tercers, tant públics com privats, qualsevol dada personal. La *constitucionalització* d'aquest nou dret fonamental resulta de la previsió de la CE, 18.4, i de la interpretació donada pel Tribunal Constitucional a la STC 292/2000, de 30.11, a propòsit de la Llei orgànica 15/1999, de 13.12, de *protecció de dades de caràcter personal*. Sobre el dret d'accés a la documentació administrativa, pot consultar-se CERRILLO MARTÍNEZ, A. *L'aplicació del dret d'accés a la documentació administrativa de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona: EAPC, 2000,

i, pel que fa al dret d'autodeterminació informativa, el nostre treball MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. (coord.); GUASCH MARIMON, J.; ORTIZ VILLUENDAS, A. "L'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació pels governs i les administracions locals: exigències legals i requeriments de gestió. Especial referència als temes de procediment administratiu electrònic, protecció de dades de caràcter personal i gestió de propietats i béns immaterials". *Quaderns de Dret Local* (Fundació Democràcia i Govern Local), 2004, núm. 4, pàgs. 152-168, així com la bibliografia que en aquests textos es cita.

- 7 Sobre l'estat de la qüestió del document i el procediment electrònics, podeu consultar Ortiz a MARTÍNEZ-ALONSO (coord.); GUASCH; ORTIZ. "L'aplicació de les tecnologies de la informació...". *Op. cit.*, pàgs. 142-152.
- 8 ROBERGE, M. *La gestió dels documents administratius*. Barcelona: Ed. Diputació de Barcelona, 1993, pàg. 63.
- 9 NAVARRO GUITART, J. "L'Arxiu del museu". *Lligall*, 1999, núm. 15, pàg. 55.
- 10 Segueixo els treballs d'ALBERCH. "Anàlisi i perspectives de la Llei...", *Op. cit.*, pàgs. 12-13, i ALBERCH FUGUERAS, R. *Els arxius, entre la memòria històrica i la societat del coneixement*. Barcelona: Ed. UOC (Universitat Oberta de Catalunya), 2002, pàg. 162.
- 11 ALBERCH. *Els arxius, entre la memòria...*, *Op. cit.*, pàg. 41.
- 12 La contribució dels arxiviers i de la seva Associació és reconeguda per tots els diputats membres de la Ponència parlamentària: SANABRA VILARROYA, F. "La tramitació de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001 de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>, pàg. 2 i 4; SURROCA SENS, J. "Una Llei complexa amb un final feliç". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001 de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>, pàg. 2; BARGALLÓ VALLS, J. "Una ponència amb antecedents, debat i consens—i molt de paper". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>, pàg. 3; VENDRELL BAYONA, F. "La tramitació de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>, pàg. 2, i COMAS D'ARGEMIR CENDRA, D. "Sobre la tramitació de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>, pàgs. 1, 3 i 4.
- 13 SANS TRAVÉ, J. M. "Aspectes formals i de contingut de la Llei 10/2001, d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents. (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>, pàg. 12.
- 14 L'article 19 de la L 9/1993 prescriu: "2. Integren el patrimoni documental de Catalunya els documents que s'inclouen en algun dels supòsits següents: a) Els documents produïts o rebuts, en l'exercici de llurs funcions i com a conseqüència de llur activitat política i administrativa, per la Generalitat, pels ens locals i per les entitats autònomes, les empreses públiques i les altres entitats que en depenen. b) Els documents de més de quaranta anys d'antiguitat produïts o rebuts, en l'exercici de llurs funcions, per persones jurídiques de caràcter privat que desenvolupen llur activitat a Catalunya. c) Els documents de més de cent anys d'antiguitat produïts o rebuts per qualsevol persona física i els documents de menys antiguitat que hagin estat pro-

duïts en suports de caducitat inferior als cent anys, com és el cas dels audiovisuals en suport fotoquímic o magnètic, d'acord amb el que sigui establert per reglament. d) Els documents compresos en fons conservats en arxius de titularitat pública de Catalunya. e) Els documents no compresos en els apartats anteriors que hi siguin integrats per resolució del conseller o consellera de Cultura, amb l'informe previ del Consell Nacional d'Arxius, atesos els seus valors històrics o culturals. 3. Tots els documents dels òrgans de l'Administració de l'Estat, de les notaries i els registres públics i dels òrgans de l'Administració de justícia radicats a Catalunya fan part també del patrimoni documental de Catalunya, sens perjudici de la legislació de l'Estat que els sigui aplicable. 4. Els documents dels òrgans de la Comunitat Europea radicats a Catalunya fan part també del patrimoni documental de Catalunya, sens perjudici de la normativa comunitària que els sigui aplicable". Ho són també els documents de les institucions catalanes medievals i de l'antic règim vinculades a la Corona i els de les administracions de caràcter senyorial i jurisdiccional, singularment els documents inclosos en els fons que pels processos de desamortització són de propietat pública.

- 15 Extrec aquesta caracterització de les consideracions de VERNET LLOBET, J. "Sistema de fuentes y Constitución". A: APARICIO PÉREZ, M. A. (dir. i ed.). *Temas de Derecho Constitucional (I)*. Barcelona: Cedecs Editorial, S. L., 1998, pàg. 621, que cita Alejandro Nieto com a autor de la distinció, a propòsit de la Constitució, entre preceptes complets i incomplets, segona categoria aquesta que identifica amb els mandats en els termes definits en el text.
- 16 Sobre les prescripcions normatives del sistema públic a Espanya, es pot consultar el meu treball MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "L'organització territorial i els governs locals de Catalunya". A: CAMINAL BADIA, J.; MATAS DALMASES, J. (ed.). *El sistema polític de Catalunya*. Barcelona: Ed. Universitat de Barcelona; Tecnos, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1998, pàgs. 353-361.
- 17 La incorporació d'aquest article 5, que no figurava al Projecte aprovat pel Govern, és destacada per ANDREU DAUFÍ, J.; ELVIRA SILLERAS, M.; CAMPOS GONZÁLEZ, I. "Una lectura de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents". *Biblioeconomia i documentació*, 2001, núm. 7, pàg. 2.
- 18 Sobre l'aplicació del paradigma sistèmic es poden consultar els treballs següents: per a una formulació general, FERRER, L. *Del paradigma mecanicista de la ciència al paradigma sistèmic*. València: Universitat de València, 1998, 2a ed.; per a l'aplicació a la ciència política, EASTON, D. *Esquema para el análisis político*. Buenos Aires: Amorrortu, 1982; per a l'aplicació a la ciència jurídica, GONZÁLEZ PÉREZ, J.; GONZÁLEZ NAVARRO, F. *Comentarios a la Ley de régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y Procedimiento Administrativo Común (Ley 30/1992, de 26 de noviembre)*. Madrid: Ed. Civitas, 1999, 2a ed., pàgs. 471-512, i per a les relacions intergovernamentals, MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "L'organització territorial i els governs locals..." *Op. cit.*, pàgs. 333-353. El terme *sistema d'arxius* és utilitzat amb profusió a la LAD/ 2001 (arts. 3.2, 16, 20 i 21, entre altres). A la L 17/1990 hi ha un esment al *preàmbul* en relació amb el *sistema museístic de Catalunya* (quart paràgraf), malgrat que no he trobat el terme a l'articulat. De tota manera és significatiu que a la pàgina web del Departament de Cultura sí que s'utilitzi, expressament, la denominació *el sistema de museus de Catalunya* (<<http://cultura.gencat.net/museus/index.htm>>, 4.6.2004).
- 19 L'enumeració és, eventualment, susceptible de reprotxe per la seva llargària, ja que es compten fins a dotze tipus de subjectes. No ho considero criticable; segurament, per als experts en dret és extremadament detallista, però aquests no són els únics, ni tampoc els principals destinataris de la llei, i d'aquí que la minuciositat sigui més una virtut que un defecte. Tot i que en alguns apartats la ubicació sistemàtica seria discutible, se seguirà el tenor legal, que com ja s'haurà comprovat és el criteri que s'observa amb caràcter general, i a reserva que es pugui oferir una millor sistematització.

- 20 El terme *Generalitat* és susceptible d'utilitzar-se en dos sentits: *com el tot* o *com una part* de les institucions jurídicopolítiques de Catalunya. La primera accepció la trobem a l'article 1.2 de l'EAC: "*La Generalitat és la institució en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya*". Com a *totalitat*, per tant, inclou totes les institucions i les entitats públiques: el Parlament, el President i el Govern, les administracions, tot distingint l'autònoma i les de caràcter local (municipis, comarques i províncies), i la resta que veurem en aquest article. En canvi, altres vegades, com a simplificació no exempta d'equívocs, es parla de l'*Administració de la Generalitat* sense incloure les altres administracions, com ara les locals o les de les universitats, que no són alienes a la Generalitat com a *totalitat*. Com és obvi, és aquesta segona accepció la utilitzada en l'apartat que es comenta. Sobre la denominació d'òrgans estatutaris, i la correlativa d'òrgans de rellevància estatutària que se cita a l'apartat següent, vegeu MOLAS BATLLORI, I. "Òrgans de la Generalitat". A: *Comentaris sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms, 1988, vol. III, pàgs. 76-77.
- 21 D'acord amb l'article 1 de la L 2/2000: "*1. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és un ens públic de caràcter institucional que, com a autoritat independent dotada de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar, tant en l'àmbit públic com en el privat, actua amb plena independència de les administracions públiques en l'exercici de les seves funcions. El Consell, que té autonomia orgànica i funcional, es regeix pel que disposa aquesta Llei, per les disposicions que la desenvolupen i pel seu estatut orgànic i de funcionament. 2. El Consell, en el marc de les competències de la Generalitat, vetlla pel respecte dels drets i les llibertats que, en l'àmbit dels mitjans de comunicació audiovisual de radiodifusió sonora, televisió i qualsevol altre sistema de transmissió de so o imatge, són reconeguts en la Constitució i en l'Estatut d'autonomia, i, especialment, garanteix el compliment de la normativa reguladora de la programació i la publicitat, i de les condicions de les concessions, i també el compliment de l'eficàcia i l'observança de la normativa europea i dels tractats internacionals relatius a aquesta matèria. El Consell vetlla, així mateix, pel pluralisme polític, religiós, social, lingüístic i cultural en el conjunt del sistema audiovisual de Catalunya, vetlla per la neutralitat i l'honestedat informatives, i preserva el compliment de les normes relatives a l'ús de la llengua catalana i l'impuls de l'aranès*".
- 22 Els articles 1 i 2 de la L 5/2002 disposen el següent: "*Article 1. Creació de l'Agència Catalana de Protecció de Dades. Es crea l'autoritat Agència Catalana de Protecció de Dades amb l'objecte de vetllar pel respecte dels drets fonamentals i les llibertats públiques dels ciutadans en tot allò que concerneix les operacions fetes mitjançant processos automatitzats o manuals de dades personals, dins l'àmbit d'actuació que aquesta llei reconeix, i d'acord amb les competències i funcions que se li encomanen. Article 2. Naturalesa jurídica. 1. L'Agència Catalana de Protecció de Dades és una institució de dret públic, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins, que actua amb objectivitat i plena independència de les administracions públiques en l'exercici de les seves funcions. 2. L'Agència Catalana de Protecció de Dades es relaciona amb el Govern per mitjà del departament que es determini per reglament". Aquest departament és el de Governació i Relacions Institucionals, segons prescriu l'article 1.2 de D 48/2003, de 20.2, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades.*
- 23 He definit aquestes entitats amb els termes següents: "*1. Les entitats metropolitanas són creades per llei del Parlament de Catalunya i constitueixen una resposta a les conseqüències derivades del fenomen metropolità, és a dir, la conurbació o continu urbà resultat del creixement de dues o més ciutats pròximes. Aquestes entitats poden tenir algunes de les competències següents: la planificació, la coordinació o la gestió d'aquells serveis municipals que, per les característiques econòmiques, socials i urbanes dels municipis integrats en l'entitat, facin necessària una actuació supramunicipal (és el cas de les dues entitats metropolitanas –la del transport i la dels serveis hidràulics*

- i del tractament de residus-, creades per la Llei catalana 7/87 per a la conurbació de la ciutat de Barcelona i els municipis que hi són contigus). 2. Les entitats municipals descentralitzades són instituídes per identificar la representació de concentracions de població que dins d'un municipi constitueixen nuclis separats. El procés de constitució preveu la participació dels veïns d'aquest nucli i de l'ajuntament del municipi on és integrat, i requereix l'aprovació definitiva del Govern de la Generalitat. El volum de competències atribuït pot variar, però sempre es refereix a serveis als usuaris dels quals són els veïns del nucli diferenciat (són els casos de Valldoreix respecte del municipi de Sant Cugat o el de Sant Julià de Cerdanyola, el qual, abans de ser constituït com a municipi l'any 1994, pertanyia al de Guardiola de Berguedà). 3. Les mancomunitats són associacions voluntàries de municipis per a l'execució en comú d'alguna o algunes obres i per a la gestió de serveis de llur competència" (MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "L'organització territorial i els governs locals..." *Op. cit.*, pàgs. 328-329).*
- 24 Dependent del *Consejo General del Poder Judicial*, aquesta Escola té la seva seu a Barcelona.
- 25 Les seves pàgines web són <www.europa.eu.int/spain> i <www.europarl.eu.int/addresses/offices>, respectivament (5.6.2004).
- 26 MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L.; YSA FIGUERAS, T. *Les personificacions instrumentals locals a Catalunya: organismes autònoms, consorcis, mancomunitats i societats públiques*. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya, 2003, pàg. 13.
- 27 A l'exercici 2000 els xifràvem en 75 i al 2003 en 91 (MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, pàgs. 28-29).
- 28 Els organismes autònoms i les societats públiques locals, a 31 d'agost de 2000, eren 756 (MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, pàgs. 114 i seg.). Sols a partir de l'1 de gener de 2004 és possible constituir entitats públiques empresarials locals, en virtut de la L 57/2003, de 16.12, de *mesures per a la modernització del govern local*. Sobre aquestes entitats es pot consultar el meu treball MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "Las personificaciones instrumentales y la Ley 57/2003, de 16 de diciembre, de medidas para la modernización del gobierno local". *Anuario del Gobierno Local*. Barcelona: Fundació Democràcia i Gobierno Local; Institut de Dret Públic, 2004.
- 29 Els consorcis es troben regulats a: els constituïts per l'Administració central, a la ja citada L 30/1992, art. 6.5; els creats per l'Administració autonòmica de Catalunya, a la L 13/1989, de 14.12, *d'organització, funcionament i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat*, i els que constitueixen les administracions locals catalanes, a la ja citada L 7/1985, art. 87, i el també citat TRLCat/2003, arts. 269 a 272. Es tracta d'una figura molt flexible i en auge. En el càlcul que vam efectuar era la personificació instrumental que havia experimentat un major creixement: un 13%, de 67 (octubre de 1998) a 141 (agost de 2000). MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, pàgs. 113 i seg.
- 30 GARCÍA MARTÍNEZ, A. "Sinopsis artículo 52 de la Constitución Española", 2003, <www.congreso.es/constitución> (6.6.2004).
- 31 De les tres, la que acostuma a ser més utilitzada és la del *contracte de serveis* (TRLCAP, art. 194.3), per tal com es tracta de la col·laboració amb l'Administració, en interès d'aquesta i on predominen les tasques materials, tècniques i de logística. Si la participació del privat té un component d'assessorament a l'Administració i amb predomini de les prestacions intel·lectuals, l'opció seria a favor del *contracte de consultoria i assistència* (TRLCAP, art. 194.2). Més difícil seria, malgrat que no crec que pugui descartar-se totalment, acudir al *contracte de gestió de serveis públics* (TRLCAP, art. 154 i 155), atès que aquesta modalitat pressuposa la relació directa entre el contractista privat i els usuaris dels serveis públics (la tipologia dels quals s'ha esmentat a l'a-

partat 2.3.2, g), i no amb l'Administració, que és la titular de l'arxiu; i d'aquí que el contracte més utilitzat sigui el de serveis, com s'ha dit a l'inici d'aquesta nota.

- 32 Sobre el redactat de la llei s'han mostrat alguns recels. "L'Avantprojecte de llei d'arxius, a l'article 7, que es referia a la gestió dels documents públics, deia que «no es poden, en cap cas, encarregar a empreses privades l'organització general ni l'avaluació»; l'article 8 de la llei, referit al mateix tema, afirma només que «en cas que les administracions o les entitats titulars de documents públics contractin tasques relatives a aquestes funcions amb empreses privades s'han de reservar la definició del sistema de gestió documental i la direcció i la supervisió de l'activitat contractada». Som davant d'una externalització ben entesa (contractació de serveis externs per a la realització de tasques que no pot assumir el personal tècnic) o d'un primer pas cap a l'externalització de la funció (contractació de serveis que decideixen a la pràctica el tractament i l'ús dels documents públics, les funcions exclusives i inalienables del personal d'arxius propi)? El primer cas, amb reticències, seria acceptable; el segon cas seria inadmissible" (ANDREU; ELVIRA; CAMPOS. "Una lectura de la llei 10/2001..." *Op. cit.*, pàg. 8). Com ja he anticipat, crec que el tenor legal no permetria el segon cas que plantegen els autors citats, cas que, certament, seria inadmissible.
- 33 La redacció de l'art. 10, núms. 1 i 2, és, al meu entendre, deficient. D'aquí que hagi diferenciat els dos supòsits (traspàs de funcions i supressió d'ens o organisme públic), que en la llei es regulen conjuntament.
- 34 Tant el reglament citat a l'art. 13.e de la LAD/2001 (sobre la CNAATD), com altres que preveu aquesta mateixa llei es troben pendents de ser aprovats (MATAS BALAGUER, J. "La llei 10/2001 d'arxius i documents. El seu desenvolupament". *Lligall*, 2002, núm. 19, pàgs. 249-259). Aquest és també el cas de les previsions contingudes als articles 30.1.c, 30.2, 40.1 i 41 de la L 9/1993, als quals m'he referit al text.
- 35 PLANES ALBETS, R. "L'arxiver i el comerç de patrimoni documental". A: *VI Jornada d'estudi i debat de l'Associació d'Arxivers de Catalunya*. Barcelona: Museu Marítim de Barcelona, 27.5.2004, pàg. 80 (exemplar fotocopiats). Sobre els antecedents i els factors per valorar econòmicament el patrimoni documental, vegeu també PLANES ALBETS, R. "El comerç de béns del patrimoni documental". *Item*, 1999, núm. 25, pàgs. 82-106.
- 36 Sobre les vies per adquirir el domini de documents privats, vegeu CARRASCO, R. "El règim jurídic dels fons privats dels arxius". *Lligall*, 2000, núm. 16, pàgs. 331-332 i 334-335; BOADAS RASET, J.; CASADO RUBIO, J. X.; CASELLAS SERRA, L. E.; PONS BUSQUET, J.; SAIG GRUART, C. *Patrimoni cultural i drets d'autor. Instruments per a la seva gestió*. Girona: Ed. Ajuntament de Girona, 1996 (Col·lecció Textos i Documents, núm. 8), i CASELLAS SERRA, Lluís-Esteve; CODERN, L.; PIQUÉ, J. "Aspectes pràctics que cal tenir presents abans de l'ingrés d'un fons privat en un arxiu públic". *Lligall*, 2000, núm. 16, pàgs. 341-349.
- 37 Hi ha altres vies jurídiques que farien possible l'ingrés, com ara la cessió d'ús i el pre-carri, per bé que ambdues es caracteritzen per les notes de provisionalitat i manca de drets per al receptor de l'ingrés, l'arxiu públic, raó per la qual convé descartar la seva utilització. De tota manera, si es vol aprofundir vegeu DESANTES. *Teoría y régimen jurídico...*, *Op. cit.*, pàgs. 424-427 i 433.
- 38 CARRASCO. "El règim jurídic dels fons privats..." *Op. cit.*, pàg. 332, opina que "no és un contracte gaire utilitzat per a l'ingrés de documents en un arxiu". DESANTES. *Teoría y régimen jurídico...*, *Op. cit.*, pàgs. 433-435, analitza aquesta figura a fons.
- 39 A més del voluntari, hi ha dues classes més de dipòsits: el necessari (Codi civil - CC, 1.781 a 1.784) i el judicial (CC, 1.785 a 1.789), els quals queden fora del supòsit que s'analitza. Sobre el dipòsit voluntari en els termes assenyalats en el text, vegeu BADENES GASSET, R. *Conceptos fundamentales del Derecho. Las relaciones jurídicas patrimoniales*. Barcelona: Marcombo, S. A., 1989, 8a ed., pàgs. 174-175.

- 40 Aquest és el criteri formulat per BOADAS; CASADO; CASELLAS; PONS; SAIG. *Patrimoni cultural i drets d'autor...* Op. cit., pàg. 9, i CASELLAS; CODERN; PIQUÉ. "Aspectes pràctics que cal tenir presents..." Op. cit., pàgs. 4 i 6.
- 41 En aquest sentit, BOADAS; CASADO; CASELLAS; PONS; SAIG. *Patrimoni cultural i drets d'autor...* Op. cit., pàg. 9, i CASELLAS; CODERN; PIQUÉ. "Aspectes pràctics que cal tenir presents..." Op. cit., pàgs. 4 i 6.
- 42 Aquesta és la posició que defensa DESANTES. *Teoría y régimen jurídico...*, Op. cit., pàgs. 435-440. També CARRASCO. "El règim jurídic dels fons privats..." Op. cit., pàgs. 332-334, entenc que s'adscriu a aquesta opinió, atès que no treu a col·locació l'argument de la prohibició d'ús per al dipositari.
- 43 CARRASCO. "El règim jurídic dels fons privats..." Op. cit., pàg. 334, en relació amb els contractes que fa el Departament de Cultura, especialment els relatius a documents que es dipositen a l'Arxiu Nacional de Catalunya.
- 44 ALBERCH. *Els arxius, entre la memòria històrica...* Op. cit., pàg. 163, i, per a l'explicació d'aquestes eines metodològiques, ALBERCH. *Els arxius, entre la memòria històrica...* Op. cit., pàgs. 87-129.
- 45 A aquestes categories m'he referit a l'apartat 2.3.2, lletra f).
- 46 CERMENO, L.; LORENTE, A.; OLIVÉ, F. *El sistema general de la gestió de la documentació administrativa de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1999, pàgs. 69-70, ofereixen les definicions següents: "Inventari. Descripció detallada de les unitats documentals en un fons i realitzada d'acord amb les sèries establertes [...]. Quadre de classificació. Estructura jeràrquica i lògica que permet la identificació, l'ordenació i la localització dels documents d'un organisme. El quadre de classificació reflecteix la composició del fons documental de cada organisme [...]. Taules d'avaluació documental. Repertoris de documents, elaborats per la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria de Documentació i aprovats pel conseller de Cultura, en els quals es fixen els terminis de conservació d'aquests [...]. Taules de transferències. Repertoris que estableixen els terminis en els quals s'han de fer els traspassos de documents entre diversos tipus d'arxiu".
- 47 Aquest seria el cas de la *Proposta de reglament del Servei d'Arxiu municipal*, vegeu ADROHER, C.; ALBÀ, M.; ALEMANY, S.; BOIX, L.; CASELLAS, L. E.; DABAN, J.; SAURÍ, M. C.; SOLÀ. *Proposta de reglament del Servei d'Arxiu municipal*. Barcelona. Ed. Diputació de Barcelona, 1997. L'aprovació de reglaments està subjecta a un tràmit específic i requereix de la publicació íntegra del text en el diari oficial corresponent (ex CE, 9.3, principi de publicitat de les normes jurídiques).
- 48 Aquesta aproximació la trobem a *El servei d'arxiu municipal*, vegeu CARDELLACH GIMÉNEZ, T.; COMASÒLIVAS FONT, J.; GÓMEZ INGLADA, M. *El servei d'arxiu municipal. Organització i equipaments*. Barcelona: Ed. Diputació de Barcelona, 2001.
- 49 NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." Op. cit., pàg. 47. A les notes que formulo en aquest apartat segueixo les consideracions d'aquest autor.
- 50 Sobre la *implantació d'un sistema de gestió documental i arxiu com una eina corporativa integrada en el sistema d'informació de la organització d'un museu*, vegeu BLESÀ HERRERO, P. "L'arxiu del museu. Una proposta renovadora i integradora des de l'arxivística". *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Associació de Museòlegs de Catalunya, 2004, núm. 1, pàgs. 113-120. Sobre la documentació dels museus se segueix NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." Op. cit., pàgs. 48-56.
- 51 NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." Op. cit., pàg. 48.

- 52 NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." *Op. cit.*, pàgs. 49-53.
- 53 NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." *Op. cit.*, pàg. 53.
- 54 Per al cas de l'Administració autonòmica de la Generalitat, vegeu CARRASCO, R. "Legislació i formes d'organització dels museus. El cas de Catalunya." A: PEÑUELAS, L. (ed.). *Manual jurídic dels museus. Qüestions pràctiques* [Madrid (1998)]. Barcelona: Marcial Pons; Diputació de Barcelona, 1999, pàgs. 36-37. Per al cas local, vegeu MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, pàgs. 257-258. En l'àmbit de l'Administració de la Generalitat, i com exemple de museu objecte de gestió desconcentrada, es pot citar el *Museu d'Història de Catalunya* (D 47/1996, de 6.2).
- 55 La regulació a l'àmbit de l'Administració de la Generalitat es troba al Text refós de la Llei de l'Estatut de l'Empresa Pública Catalana, aprovat pel D Legislatiu 2/2002, de 24.12; per als comentaris, vegeu CARRASCO, R. "Legislació i formes d'organització..." *Op. cit.*, pàgs. 38-39. La regulació a l'àmbit local ve constituïda pels textos ja citats de: L 7/1985, arts. 85 i 85 bis; TRLCat/2003, art. 254; ROAS/1995, arts. 199 a 210. Per als comentaris a l'àmbit local, vegeu MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, i MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "Las personificaciones instrumentales..." *Op. cit.* Com a exemples d'organismes autònoms, poden esmentar-se els següents: a l'àmbit de l'Administració de la Generalitat, els del *Museu de la Ciència i de la Tecnologia de Catalunya* (estatuts publicats en el DOGC núm. 1471, del 24.7.1991, i aprovats pel D 150/1991, d'1.7) i dels *Museus d'Arqueologia* (estatuts publicats en el DOGC núm. 4033, de 18.12.2003, i aprovats pel D 294/2003, de 2.12); a l'àmbit local, es poden citar els casos dels organismes autònoms *Museus Municipals de Sabadell*, dependent de l'Ajuntament d'aquest municipi (<www.sabadell.net/cat/Museus>; 18.6.2004), i, abans de ser transferit a l'Ajuntament de Vilassar de Mar, el *Museu Gliptoteca Enric Monjo*, dependent de la Diputació de Barcelona (Butlletí Oficial de la Província de Barcelona-BOPB núm. 14, del 16.1.2003).
- 56 La normativa reguladora dels consorcis s'ha detallat a la nota 28. Per als constituïts per la Generalitat, vegeu CARRASCO, R. "Legislació i formes d'organització..." *Op. cit.*, pàgs. 40-41. Per als locals, vegeu MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, pàgs. 113 i seg. Com a exemples de consorcis es poden ressenyar els següents: el *Museu Nacional d'Art de Catalunya* (MNAC), consorci integrat per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona (estatuts publicats en el DOGC núm. 3423, de 4.7.2001); el *Museu d'Art Contemporani de Barcelona* (MACBA), consorci constituït per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Museu d'Art Contemporani (estatuts publicats en el DOGC núm. 2077, de 19.7.1995); el *Museu de Lleida, Diocesa i Comarcal*, consorci creat per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Lleida, la Diputació de Lleida, el Bisbat de Lleida i el Consell Comarcal del Segrià (estatuts publicats en el DOGC núm. 2923, de 5.7.1999); el *ConSORCI de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona*, integrat per la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat Portuària de Barcelona (estatuts publicats en el BOPB núm. 98, del 23.4.2004).
- 57 Sobre les disfuncionalitats del fenomen de les personificacions instrumentals en general, i de les locals en particular, vegeu MARTÍNEZ-ALONSO; YSA. *Les personificacions instrumentals locals...* *Op. cit.*, pàgs. 39-42, 202 a 209, 223 a 257, 284 i 285.
- 58 Se segueix NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." *Op. cit.*, pàgs. 56-60.
- 59 En aquest sentit s'han de destacar les propostes següents: a) NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." *Op. cit.*, pàg. 59, que és partidari d'articular el sistema arxivístic del museu al voltant de tres eixos fonamentals: un subsistema corporatiu per a la classificació i la codificació dels documents i dels expedients en el moment que són produïts o rebuts (Quadre de Classificació uniforme de documents); un subsistema corporatiu de

conservació i eliminació dels documents i dels expedients per determinar el moment en què podran ser eliminats o transferits des dels arxius de gestió a l'arxiu general del museu perquè siguin conservats permanentment (Calendari de Conservació), i un subsistema de descripció i de gestió dels documents o dels expedients per descriure i recuperar la informació, sense que importi gaire el suport documental (Mètode de Descripció Documental). b) BLESA HERRERO, P. "La metodologia arxivística com a base d'un sistema integrat de la informació: l'experiència del Museu Nacional d'Art de Catalunya". *Lligall*, 2000, núm. 16, pàgs. 263 a 265, que dissenya i desenvolupa els tres instruments de normalització del sistema de gestió documental del MNAC següents: el *Quadre de classificació*, on distingeix onze entrades o classes, vuit corresponents a les activitats de direcció i suport, i tres a les activitats operatives específiques del museu; el *Calendari de conservació i d'accés a la documentació* i el *Repertori d'index*, que sistematitza els criteris de recuperació de la informació que conté la documentació, i que en el cas del museu es l'obra d'art. En el mateix sentit, BLESA. "L'arxiu del museu..." *Op. cit.* c) SOLÀ GASSET, F. *L'arxiu dels museus. El cas del Museu Marítim de Barcelona*. Barcelona: Consorci de les Drassanes Reials de Barcelona, 2003, la proposta de la qual se centra en el SIAMMAR (Sistema Integral d'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona), que unifica la classificació i la codificació dels documents des del Registre general de documents i en tot el circuit documental, la descripció de la documentació, l'avaluació i la conservació de documents, la transferència de documentació a l'Arxiu general i l'accés i la difusió del patrimoni documental. El *Quadre de classificació* del SIAMMAR és el següent (SOLÀ. *L'arxiu dels museus... Op. cit.*, pàg. 21):

A100 ACCIÓ I ÒRGANS DE GOVERN
 B100 RELACIONS EXTERNES I ACTES PROTOCOL-LARIS
 C100 SERVEIS JURÍDICS
 D100 ORGANITZACIÓ I COORDINACIÓ ADMINISTRATIVES
 F100 FINANCES
 G100 GESTIÓ DELS RECURSOS HUMANS
 H100 GESTIÓ DE LA DOCUMENTACIÓ I INFORMACIÓ
 J100 GESTIÓ DELS BÉNS MOBLES I IMMOBLES
 L100 GESTIÓ DEL PATRIMONI HISTORICOARTÍSTIC
 M100 DIFUSIÓ DEL PATRIMONI HISTORICOARTÍSTIC
 P100 PROMOCIÓ
 Y100 FONS PATRIMONIALS

- 60 Entre els problemes amb els quals s'enfronta l'arxiu d'un museu, i les propostes de solució, especialment interessants resulten les *dinàmiques* de: a) els dossiers o els expedients d'obra i els perills que absorbeixen la documentació administrativa respectiva, la qual cosa se resol amb el sistema de gestió integral de la documentació (NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." *Op. cit.*, pàgs. 60-64), i b) el risc que pel fet de passar a l'arxiu històric es perdi el referent administratiu, als quals efectes es proposa que "els arxius dels museus haurien de ser considerats com a arxius històrics permanents de la institució i, per tant, la documentació que contenen no hauria de ser mai transferida a altres arxius [...] i guanyaria sentit] la consideració del museu com un centre de documentació perfectament organitzat" (NAVARRO. "L'Arxiu del museu..." *Op. cit.*, pàg. 65).
- 61 MATAS. "La Llei 10/2001..." *Op. cit.*, pàgs. 253-254.
- 62 SERRA SERRA, J. "L'administració electrònica i la gestió de documents". *Biblioteca i documentació*, 2003, núm. 11 (desembre), pàg. 23.

Bibliografia

- ADROHER, C.; ALBÀ, M.; ALEMANY, S.; BOIX, L.; CASELLAS, L. E.; DABAN, J.; SAURÍ, M. C.; SOLÀ. *Proposta de reglament del Servei d'Arxiu municipal*. Barcelona. Ed. Diputació de Barcelona, 1997.
- ALBERCH FUGUERAS, R.; CRUZ MUNDET, J. R. *¡Archívese! Los documentos del poder. El poder de los documentos*. Madrid: Ed. Alianza Editorial, 1999.
- ALBERCH FUGUERAS, R. "Anàlisi i perspectives de la Llei d'arxius i documents, Les aportacions més substancials de la Llei". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.
- ALBERCH FUGUERAS, R. "La Llei 10/2001 d'arxius i documents de Catalunya: anàlisi i aportacions més substancials". Ponència presentada al Seminari de Dret Local, organitzat per l'Ajuntament, la Diputació i la Mancomunitat de municipis de l'Àrea metropolitana de Barcelona, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i la Federació de Municipis de Catalunya, EAPC-FMC). Barcelona, 2002, sessió de 12.04.02.
- ALBERCH FUGUERAS, R. *Els arxius, entre la memòria històrica i la societat del coneixement*. Barcelona: Ed. UOC (Universitat Oberta de Catalunya), 2002.
- ALBERCH FUGUERAS, R. "El futur dels centres de documentació". Jornades: El paper dels centres de documentació especialitzats. *Revista del Museu Marítim de Barcelona*. Octubre. Ed. Consorci de Les Drassanes de Barcelona, 2002.
- ÁLVAREZ-MASSÓ, M. "El Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques (MAE) de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona". Jornades: El paper dels centres de documentació especialitzats. *Revista del Museu Marítim de Barcelona*. Octubre. Ed. Consorci de Les Drassanes de Barcelona, 2002.
- ANDREU DAUFÍ, J.; ELVIRA SILLERAS, M.; CAMPOS GONZÁLEZ, I. "Una lectura de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents". *Biblioteconomia i documentació*, 2001, núm. 7.
- BADENES GASSET, R. *Conceptos fundamentales del Derecho. Las relaciones jurídicas patrimoniales*. Barcelona: Marcombo, S. A., 1989, 8a ed.
- BARGALLÓ VALLS, J. "Una ponència amb antecedents, debat i consens—i molt de paper". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.

- BLESA HERRERO, P. "La metodologia arxivística com a base d'un sistema integrat de la informació: l'experiència del Museu Nacional d'Art de Catalunya". *Lligall*, 2000, núm. 16, pàgs. 259-276.
- BLESA HERRERO, P. "L'arxiu del museu. Una proposta renovadora i integradora des de l'arxivística". *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Associació de Museòlegs de Catalunya, 2004, núm. 1, pàgs. 113-120.
- BOADAS RASET, J.; CASADO RUBIO, J. X.; CASELLAS SERRA, L. E.; PONS BUSQUET, J.; SAIG GRUART, C. *Patrimoni cultural i drets d'autor. Instruments per a la seva gestió*. Girona: Ed. Ajuntament de Girona, 1996 (Col·lecció Textos i Documents, núm. 8).
- CARDELLACH GIMÉNEZ, T.; TAPIOLAS BADIELLA, J. "L'accés a la documentació municipal". *Lligall*, 1991, núm. 3, pàgs. 71-79.
- CARDELLACH GIMÉNEZ, T.; COMASÒLIVAS FONT, J.; GÓMEZ INGLADA, M. *El servei d'arxiu municipal. Organització i equipaments*. Barcelona: Ed. Diputació de Barcelona, 2001.
- CARRASCO, R. "Legislació i formes d'organització dels museus. El cas de Catalunya." A: PEÑUELAS, L. (ed.). *Manual jurídic dels museus. Qüestions pràctiques* [Madrid (1998)]. Barcelona: Marcial Pons; Diputació de Barcelona, 1999.
- CARRASCO, R. "El règim jurídic dels fons privats dels arxius". *Lligall*, 2000, núm. 16, pàgs. 331-340.
- CARRASCOSA GONZÁLEZ, J. "Régimen legal de los soportes archivísticos". *Lligall*, 1993, núm. 6, pàgs. 111-131.
- CASELLAS SERRA, Lluís-Esteve. "Arxivística i noves tecnologies: consideracions sobre terminologia, conceptes i professió". *Lligall*, 1999, núm. 14, pàgs. 39-68.
- CASELLAS SERRA, Lluís-Esteve; CODERN, L.; PIQUÉ, J. "Aspectes pràctics que cal tenir presents abans de l'ingrés d'un fons privat en un arxiu públic". *Lligall*, 2000, núm. 16, pàgs. 341-349.
- CERMENO, L.; LORENTE, A.; OLIVÉ, F. *El sistema general de la gestió de la documentació administrativa de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1999.
- CERRILLO MARTÍNEZ, A. *L'aplicació del dret d'accés a la documentació administrativa de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona: EAPC, 2000.
- COMAS D'ARGEMIR CENDRA, D. "Sobre la tramitació de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.

- COMISSIÓ CE. *Llibre Verd sobre la Informació del Sector Públic a la Societat de la Informació* (COM, 1998, 585): *La Informació del Sector Públic: un Recurs Clau per a Europa*.
- COMISSIÓ NACIONAL D'AVALUACIÓ I TRIA DE DOCUMENTACIÓ. *Normes i procediments de valoració documental per a arxius públics. Taules d'avaluació documental. Codis 1 a 154*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1997.
- COROMINAS NOGUERA, M. "El sistema d'arxius de Catalunya". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documents/llei10-2001>.
- CUADRADO BENÍTEZ, M. "El Servei de Documentació d'Història Local de Catalunya de la Universitat Autònoma de Barcelona". Jornades: El paper dels centres de documentació especialitzats. *Revista del Museu Marítim de Barcelona*. Octubre. Ed. Consorci de Les Drassanes de Barcelona, 2002.
- DESANTES GUANTER, J. M. *Teoría y régimen jurídico de la documentación*. Madrid: Ed. Eudema, 1987.
- DÍAZ FUENTES, A. *La prueba en la nueva Ley de Enjuiciamiento Civil: Tratamiento y práctica*. Barcelona: Ed. Bosch, S. A., 2002.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA, ÀREA DE CULTURA; ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS DE CATALUNYA. *Proposta de reglament del Servei d'Arxiu municipal*. Barcelona: Ed. Diputació de Barcelona, 1997.
- EASTON, D. *Esquema para el análisis político*. Buenos Aires: Amorrortu, 1982.
- ESCOBAR DE LA SERNA, L. *Derecho de la información*. Madrid: Ed. Dykinson, S. L., 2001.
- FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, M. Á.; RIFÁ SOLER, J. M.; VALLS GOMBAU, J. F. *Comentarios a la nueva Ley de Enjuiciamiento Civil*. Barcelona: Iurgium editores; Atelier Editorial, S. L., 2000, t. II.
- FERRER, L. *Del paradigma mecanicista de la ciencia al paradigma sistémico*. València: Universitat de València, 1998, 2a ed.
- GARCÍA MARTÍNEZ, A. "Sinopsis artículo 52 de la Constitución Española", 2003, <www.congreso.es/constitución> (6.6.2004).
- GONZÁLEZ PÉREZ, J.; GONZÁLEZ NAVARRO, F. *Comentarios a la Ley de régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y Procedimiento Administrativo Común (Ley 30/1992, de 26 de noviembre)*. Madrid: Ed. Civitas, 1999, 2a ed.
- Gran enciclopèdia catalana* (1993). Barcelona: Ed. Enciclopèdia Catalana, S. A., 1993, 6a reimpr. (actualitzada) de la 2a ed. (1987).

- JAÉN GARCÍA, L. F. "Los modelos teóricos de unificación de arxhivos". *Anales de documentación*, 2003, núm. 6, pàgs. 121-135.
- LÓPEZ GÓMEZ, P. "Identificación y valoración de documentos en España a partir de 1975". *Anales de documentación*, 1998, núm. 1, pàgs. 75-97.
- LÓPEZ MIGUEL, O. "El Centre de documentació Marítima del Museu Marítim de Barcelona". Jornades: El paper dels centres de documentació especialitzats. *Revista del Museu Marítim de Barcelona*. Octubre. Ed. Consorci de Les Drassanes de Barcelona, 2002.
- MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "L'organització territorial i els governs locals de Catalunya". A: CAMINAL BADIA, J.; MATAS DAL-MASES, J. (ed.). *El sistema polític de Catalunya*. Barcelona: Ed. Universitat de Barcelona; Tecnos, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1988.
- MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L.; ORTIZ VILLUENDAS, A.; GUASCH MARIMON, J. "Marco legal del documento electrónico". Ponència presentada en *DLM FORUM 2002*, Barcelona (maig), 2002. Organitzat per la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració d'altres institucions catalanes i espanyoles, així com de la Comissió Europea i de la Presidència Espanyola de la Unió Europea.
- MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L.; YSA FIGUERAS, T. *Les personificacions instrumentals locals a Catalunya: organismes autònoms, consorcis, mancomunitats i societats públiques*. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya, 2003.
- MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. (coord.); GUASCH MARIMON, J.; ORTIZ VILLUENDAS, A. "L'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació pels governs i les administracions locals: exigències legals i requeriments de gestió. Especial referència als temes de procediment administratiu electrònic, protecció de dades de caràcter personal i gestió de propietats i béns immaterials". *Quaderns de Dret Local* (Fundació Democràcia i Govern Local), 2004, núm. 4, pàgs. 133-176.
- MARTÍNEZ-ALONSO CAMPS, J. L. "Las personificaciones instrumentales y la Ley 57/2003, de 16 de diciembre, de medidas para la modernización del gobierno local". *Anuario del Gobierno Local*. Barcelona: Fundación Democracia y Gobierno Local; Institut de Dret Públic, 2004.
- MATAS BALAGUER, J. "La Llei 10/2001 d'arxius i documents. El seu desenvolupament". *Lligall*, 2002, núm. 19, pàgs. 249-259.
- MATAS BALAGUER, J. *Les recomanacions del Consell d'Europa sobre comunicació dels arxius i accés als documents públics R (2002) 13 i Rec (2002)2*. Barcelona: Ed. Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC), 2004.

- MOLAS BATLLORI, I. "Òrgans de la Generalitat". A: *Comentaris sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms, 1988, vol. III, pàgs. 71-86.
- MONTERO AROCA, J. *La prueba en el proceso civil*. Madrid, 1996.
- MORRAL, E.; SALADRIGAS, S. "El Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa". Jornades: El paper dels centres de documentació especialitzats. *Revista del Museu Marítim de Barcelona*. Octubre. Ed. Consorci de Les Drassanes de Barcelona, 2002.
- MUSEU MARÍTIM. *Els arxius dels museus. El cas del Museu Marítim de Barcelona*. Barcelona: Ed. Museu Marítim, 2003 (red.: Fina Solà Gasset).
- NAVARRO GUITART, J. "L'Arxiu del museu". *Lligall*, 1999, núm. 15, pàgs. 47-72.
- NORMA ISAD(G). *Norma Internacional General de Descripció Arxivística*. Barcelona: Ed. Associació d'Arxivers de Catalunya; Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001.
- OMELLAS CLAPAROLS, E. "Biblioteca Pública y servicio de información a la comunidad: propuestas para una mayor integración". *Anales de documentación*, 2003, núm. 6, pàgs. 203-220.
- PERPINYÀ MORERA, R. "L'aplicació de les tecnologies de la informació als arxius catalans". *Biblioteconomia i documentació*, 2000, núm. 5.
- PLANES ALBETS, R. "El comerç de béns del patrimoni documental". *Item*, 1999, núm. 25, pàgs. 82-106.
- PLANES ALBETS, R. "L'arxiver i el comerç de patrimoni documental". A: *VI Jornada d'estudi i debat de l'Associació d'Arxivers de Catalunya*. Barcelona: Museu Marítim de Barcelona, 27.5.2004, pàgs. 79-86 (exemplar fotocopiats).
- ROBERGE, M. *La gestió dels documents administratius*. Barcelona: Ed. Diputació de Barcelona, 1993.
- SANABRA VILARROYA, F. "La tramitació de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001 de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.
- SANS TRAVÉ, J. M. "Aspectes formals i de contingut de la Llei 10/2001, d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents. (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.
- SERRA SERRA, J. "Gestión de los documentos digitales: estrategias para su conservación". *El profesional de la información*, setembre 2001, vol. 10, núm. 9, pàgs. 4-18.

- SERRA SERRA, J. "Estrategias de Preservación de Documentos electrónicos: El National archives and Records Administration y el Public Record Office". A: *V Jornadas de Archivos electrónicos*. Priego de Córdoba, 14 y 15 de març de 2002.
- SERRA SERRA, J. "L'administració electrònica i la gestió de documents". *Biblioteca i documentació*, 2003, núm. 11 (desembre).
- SOLÀ GASSET, F. *L'arxiu dels museus. El cas del Museu Marítim de Barcelona*. Barcelona: Consorci de les Drassanes Reials de Barcelona, 2003.
- SURROCA SENS, J. "Una Llei complexa amb un final feliç". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001 de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.
- VENDRELL BAYONA, F. "La tramitació de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.
- VERNET LLOBET, J. "Sistema de fuentes y Constitución". A: APARICIO PÉREZ, M. A. (dir. i ed.). *Temas de Derecho Constitucional (I)*. Barcelona: Cedecs Editorial, S. L., 1998.
- VINTRÓ CASTELLS, J. "Marc competencial i característiques de la Llei d'arxius i documents". Ponència presentada a la Jornada sobre la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (Barcelona, 17/01/2002). Escola d'Administració Pública de Catalunya-EAPC, 2002, <www.eapc.es/documentos/llei10-2001>.